

Oplegvel Raadsstuk

Portefeuille mr. B. B. Schneiders
Auteur mr. M.J. Patist - Verheij
Telefoon 5113814
E-mail: mjpgatist@haarlem.nl
VVH/VHR Reg.nr. 2009/69036
Bijlage
B & W-vergadering van 21 april 2009

Onderwerp

Integraal handhavingsbeleid 2009-2013

DOEL: Besluiten

In deze nota, het integraal handhavingsbeleid 2009-2013, staan de bestuurlijke prioriteiten voor de komende vier jaar centraal. De gemeenteraad heeft de verantwoordelijkheid om zich uit te spreken over de geformuleerde prioriteiten. Hierbij is het van belang om aan te geven dat de prioriteiten en de capaciteitstoeiding worden uitgewerkt in de Programmabegroting 2010.

Aan de hand van de bespreking van de opinienota in de commissie bestuur zijn, naast wat kleine aanpassingen, een aantal zaken aangepast/ toegevoegd:

- de scenario's ten aanzien van een hoger ambitieniveau zijn op bladzijde 38 in een bijlage toegevoegd. Scenario 1 is de huidige en door het college voorgestelde situatie.
- de handhaving van de bomenverordening die hier uitsluitend overhangend groen behelst is gewijzigd. Daarnaast blijkt dat bij iedere constatering van illegale kap, proces-verbaal wordt opgemaakt. De officier van justitie bepaalt of de zaak voor de rechter komt of niet. In veel gevallen word door de gemeente een herplant opgelegd van een zware boom.

B&W

1. Het college stelt de raad voor het integraal handhavingbeleid 2009-2013 vast te stellen met inbegrip van de volgende prioriteiten:
 - Leefbaarheid wijken
 - Binnenstad
 - Jeugd
 - Evenementen
 - Criminele samenwerkingsverbanden
2. Het college stelt de raad voor kennis te nemen van de onderwerpen waarop een hoger ambitieniveau van toepassing is in de handhaving, te weten:
 - I. Vergunningsvrij bouwen
 - II. Licht bouwvergunningplichtig
 - III. Inrichtingen in de categorie 1 en 2 bij de Wet milieubeheer
 - IV. Handhaving op bestemmingsplannen, strijdig gebruik en illegale bouw (wordt alleen aangepakt als er een melding/klacht komt en de prioriteitenladder is toegepast)
 - a. Westelijk Tuinbouwgebied
 - b. Woningen / detailhandel Waarderpolder
 - c. Waarderhaven
 - d. Woonwagenlocaties
 - V. Bestaande woningkwaliteit / illegale onderhuur, woonfraude
 - VI. Annexatie van gemeentegrond
3. Het college stelt de raad voor uit te gaan van scenario 1 (het huidige beleid).
4. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit; de media krijgen een persbericht.
5. Het college stuurt dit voorstel naar de gemeenteraad, nadat de commissie Bestuur hierover een advies heeft uitgebracht.

Raad:

Besluit	Moties en amendementen	Raadsstuk
in te vullen door griffie	in te vullen door griffie	in te vullen door griffie

RAADSSTUK

Onderwerp: Integraal handhavingsbeleid 2009-2013

Inleiding

De gemeente Haarlem staat voor veiligheid en wil tot de top vijf van veiligste steden in Nederland blijven behoren. Om deze positie te behouden is voortdurende aandacht voor veiligheid en leefbaarheid in de stad nodig. Deze ambitie is terug te vinden in diverse documenten: de Nota Integraal Veiligheidsbeleid, de Actieprogramma's Veilige Binnenstad en Jeugd, de wijkcontracten en de jaarlijkse handhavingsprogramma's. In deze beleidsplannen worden onder meer de bijdrage van toezicht en handhaving aan de realisatie van veiligheid en leefbaarheid in Haarlem verwoord. In deze nota wordt dieper ingegaan op de relevante ontwikkelingen, de te kiezen koers en worden de daaruit voortvloeiende toezicht en handhavingprioriteiten voor de komende vier jaar aan de Raad voorgelegd.

Binnen toezicht en handhaving is het maken van keuzes onvermijdelijk. De capaciteit die Haarlem inzet op prioriteiten in handhaving staat in directe relatie met de beschikbare capaciteit voor reguliere handhaving. De meerwaarde van dit Integraal handhavingsbeleid 2009-2013 is om de juiste politiek-bestuurlijke prioriteiten te stellen zodat gericht inhoud kan worden gegeven aan de uitvoering en samenwerking met de partners.

Voorstel aan de raad

1. Het college stelt de raad voor het integraal handhavingbeleid 2009-2013 vast te stellen met inbegrip van de volgende prioriteiten:
 - Leefbaarheid wijken
 - Binnenstad
 - Jeugd
 - Evenementen
 - Criminele samenwerkingsverbanden
2. Het college stelt de raad voor kennis te nemen van de geschetste scenario's ten aanzien van een hoger ambitieniveau van een aantal onderwerpen, te weten:
 1. Annexatie van gemeenteground
 2. Vergunningsvrij bouwen
 3. Licht bouwvergunningplichtig
 4. Inrichtingen in de categorie 1 en 2 bij de Wet milieubeheer
 5. Handhaving op bestemmingsplannen, strijdig gebruik en illegale bouw (wordt alleen aangepakt als er een melding/klacht komt en de prioriteitenladder is toegepast)
 - a. Westelijk Tuinbouwgebied
 - b. Woningen / detailhandel Waarderpolder
 - c. Waarderhaven
 - d. Woonwagenlocaties
 6. Bestaande woningkwaliteit / illegale onderhuur, woonfraude
3. Het college stelt de raad voor uit te gaan van scenario 1 (het huidige beleid).

Beoogd resultaat

De gemeente Haarlem staat voor veiligheid en wil tot de top vijf van veiligste steden in Nederland blijven behoren.

Argumenten

Het is noodzakelijk om in de handhaving keuzes te maken. Niet alleen omdat er binnen de handhaving beperkte capaciteit beschikbaar is, maar ook omdat het de eenduidigheid in het beleid vergroot en de handhaving niet afhankelijk laat zijn van de ‘waan van de dag’. Prioriteren betekent wel dat er op deze gekozen onderwerpen de drang bestaat om acties te ondernemen, omdat deze onderwerpen (in ieder geval voor de komende vier jaar) de grootste invloed hebben op de veiligheid en leefbaarheid in Haarlem en extra aandacht verdienen. De prioriteiten geven richting aan het handhavingsbeleid en bieden daardoor houvast voor de handhavers, de samenwerkende partners en de burgers. Bovendien vraagt de uitvoering van deze prioriteiten geen extra capaciteit. Het stellen van prioriteiten betekent niet dat er alleen op deze prioriteiten zal worden gehandhaafd. Naast de prioriteitsgebieden zijn er ook handhavingstaken, die tot de ‘reguliere werkzaamheden’ worden gerekend, een overzicht hiervan is opgenomen in de bijlage en neemt een heel groot deel van de bestaande capaciteit in beslag.

Kantttekeningen

Binnen de reguliere werkzaamheden is er geen ruimte om met capaciteit te schuiven, er is echter wel sprake van een aantal onderwerpen waarop een hoger ambitieniveau toepasbaar is. Om de impact van dit ambitieniveau in capaciteit inzichtelijk te maken, zijn per onderwerp in bijlage 6 scenario's geschetst die aangeven hoe het onderwerp nu wordt aangepakt én door het college voorgesteld (scenario 1) en hoe het onderwerp aangepakt zou kunnen worden en wat daar de (financiële) consequenties van zijn (scenario 2). Voor de uitvoering van scenario 2 zijn in financiële en personele zin geen middelen beschikbaar in de begroting.

Uitvoering

Met vaststelling van deze nota, worden de prioriteiten voor de komende vier jaar vastgelegd. Via de reguliere P&C cyclus wordt de Raad geïnformeerd over de uitvoering en voortgang van de gekozen prioriteiten. In de programmabegroting 2010 zullen de prioriteiten in doelstellingen zijn uitgewerkt.

Bijlagen

Het integraal handhavingsbeleid 2009-2013

Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Besluit:

1. De raad stelt het integraal handhavingbeleid 2009-2013 vast met inbegrip van de volgende prioriteiten:

- Leefbaarheid wijken
- Binnenstad
- Jeugd
- Evenementen
- Criminele samenwerkingsverbanden

2. De raad neemt kennis van de onderwerpen waarop een hoger ambitieniveau van toepassing is in de handhaving, te weten:

1. Vergunningsvrij bouwen
 2. Licht bouwvergunningplichtig
 3. Inrichtingen in de categorie 1 en 2 bij de Wet milieubeheer
 4. Handhaving op bestemmingsplannen, strijdig gebruik en illegale bouw (wordt alleen aangepakt als er een melding/klacht komt en de prioriteitenladder is toegepast)
 - a. Westelijk Tuinbouwgebied
 - b. Woningen / detailhandel Waarderpolder
 - c. Waarderhaven
 - d. Woonwagenlocaties
 5. Bestaande woningkwaliteit / illegale onderhuur, woonfraude
 6. Annexatie van gemeentegrond
3. Het college stelt de raad voor uit te gaan van scenario 1 (het huidige beleid).

Gedaan in de vergadering van (in te vullen door de griffie)

De griffier

De voorzitter

Gemeente Haarlem
Integraal handhavingbeleid 2009-2013
Anders sturen, slimmer handhaven

d.d. 15 april 2009

SAMENVATTING

Toezicht en handhaving heeft lange tijd niet de kwaliteit en proactiviteit gehad, die de politiek en de samenleving van haar verlangde. Hierin is verandering gekomen, omdat de veiligheids- en leefbaarheidvraagstukken steeds prangender zijn geworden en daarmee ook bewuster werd gekeken naar de rol van toezicht en handhaving in de aanpak van deze vraagstukken. Hierdoor heeft het vakgebied een gigantische ontwikkeling doorgemaakt en hebben flinke verbeteringen plaatsgevonden¹⁾. Deze ontwikkeling is van grote waarde voor de samenleving, omdat toezicht en handhaving in grote mate bijdraagt aan de leefbaarheid in Nederland.

De rol van de gemeente om regie te voeren op een effectieve aanpak is glashelder. Die rol wil Haarlem ook op zich nemen en deze handhavingvisie brengt de gewenste resultaten van toezicht en handhaving in Haarlem een stap dichterbij. Met de realisatie van deze visie wordt aan de Haarlemse ambitie op leefbaarheid en veiligheid krachtig invulling gegeven. De visie is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- primair gericht op het bereiken en bewaren van veiligheid en leefbaarheid;
- uitvoering door handhavers en toezichthouders met bevoegdheden;
- programmatisch en integraal;
- werkt met inspraak van burger én expert;
- vindt plaats op basis van informatiegestuurde samenwerking.

De uitgangspunten geven focus in de prioritering én in de werkwijze waarop de resultaten behaald gaan worden. De organisatorische uitwerking krijgt in de programmabegroting vorm.

Deze visienota legt de focus op de volgende inhoudelijke prioriteiten, met de bijbehorende ambitie voor 2013:

- leefbaarheid wijken: via wijkcontracten kunnen bewoners eigen handhavingprioriteiten effectief aanpakken. Onderliggende oorzaken van verloedering (bijvoorbeeld illegale onderhuur) zijn aangepakt;
- binnenstad: een hoog normbesef en nalevinggedrag in de binnenstad is gerealiseerd;
- jeugd: landelijke aanpakken (op het gebied van alcohol en drugs) zijn effectief toegepast en resulteren in een goede uitgaansmentaliteit, zonder overlast;
- evenementen: overlast voor omwonenden is beperkt en organisatoren leven zorgvuldig hun vergunning na;
- criminele samenwerkingsverbanden: de risico's van criminele samenwerkingsverbanden zijn inzichtelijk en de succesvolle toepassing van BIBOB biedt Haarlem een crimineelonvriendelijk klimaat.

In de bijlage is een overzicht van de werkzaamheden in het kader van de gekozen prioriteiten alsmede een overzicht van de reguliere werkzaamheden opgenomen. Vanaf 2010 zal deze uitwerking in de programmabegroting plaatsvinden en wordt de voortgang van de gekozen prioriteiten specifiek gemaakt.

¹⁾ Zie ook de ontwikkelingen en uitkomsten van de diverse commissies, (Mans, Oosting e.a. zoals benoemt in hoofdstuk 2).

Inhoudsopgave

Samenvatting

1	Het belang en de opzet van dit handhavingsbeleid	4
1.1	Een veilig Haarlem vraagt voortdurend aandacht	4
1.2	Behoeftte aan visie	4
1.3	Opzet van de visienotitie	4
2	Ontwikkelingen in toezicht en handhaving	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Commissies en programma's	5
2.3	Welke thema's en ontwikkelingen zijn relevant?	7
2.3.1	Algemeen	7
2.3.2	Haarlemse ontwikkelingen	8
3	Focus in Haarlemse Handhaving	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Handhaving in Haarlem in beeld	9
3.3	Recente Haarlemse prioriteiten	10
3.4	Focus bepalen	11
4	Visie op toezicht en handhaving	12
4.1	Inleiding	12
4.2	Strategische doelstelling	12
4.3	Uitgangspunten en visie Haarlem op toezicht en handhaving	13
5	Prioriteiten in Toezicht en Handhaving	13
5.1	Inleiding	13
5.2	Leefbaarheid wijken	14
5.3	Binnenstad	15
5.4	Jeugd	15
5.5	Evenementen	16
5.6	Criminele samenwerkingsverbanden	16
5.7	Synergie tussen prioriteiten	17

Bijlagen

1	Tien jaar handhaving in Haarlem	18
2	Afdeling Handhaving openbare omgeving	19
3	Afdeling Handhaving bebouwde omgeving	24
4	Afdeling Veiligheid en handhavingsregie	30
5	Overige handhavende werkzaamheden	35
6	Scenario's ten aanzien van een hoger ambitieniveau	38

1. Het belang en de opzet van dit handhavingsbeleid

1.1 Een veilig Haarlem vraagt voortdurend aandacht

De gemeente Haarlem staat voor veiligheid en wil tot de top vijf van de veiligste steden in Nederland blijven behoren. Om deze positie te behouden is voortdurende aandacht voor veiligheid en leefbaarheid in de stad nodig. Deze ambitie is terug te vinden in diverse documenten: de Nota Integraal Veiligheidsbeleid, de actieprogramma's Veilige Binnenstad en Jeugd en Veiligheid, de wijkcontracten en de jaarlijkse handhavingprogramma's. In deze beleidsplannen worden onder meer de bijdrage van toezicht en handhaving aan de realisatie van veiligheid en leefbaarheid in Haarlem verwoord. In de voorliggende visie wordt dieper ingegaan op de relevante ontwikkelingen, de te kiezen koers en de daaruit voortvloeiende toezicht en handhavingprioriteiten voor de komende vier jaar.

1.2 Behoeftte aan visie

De vraag naar deze meerjaren beleidsvisie komt voort uit een tweetal behoeften:

1. de besluitvorming rond het Handhavingsprogramma 2008. Hierin is besloten om een handhavingvisie met daarbij een meerjarig actieprogramma handhaving op te stellen. Deze zullen aan elkaar gekoppeld worden, net zoals de actieprogramma's Jeugd en Veiligheid, Veilige Binnenstad en Fysieke Veiligheid gekoppeld zijn aan de Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2008-2010.
2. een groeiende behoefte vanuit de gemeenteraad naar een visie en standpunten ten aanzien van handhaving en toezicht. Dit blijkt uit de moties gericht tot het college²⁾ en de raadsvragen aan de burgemeester³⁾.

Binnen toezicht en handhaving is het maken van keuzes onvermijdelijk. Tegelijkertijd wordt er in veel steden, ook in Haarlem, op een aantal terreinen gehandhaafd onder de gestelde wettelijke norm (bijvoorbeeld bij asbestcontroles). De capaciteit die Haarlem inzet op prioriteiten in handhaving staat in directe relatie met de beschikbare capaciteit voor reguliere handhaving.

De meerwaarde van deze beleidsvisie is om de juiste politiek-bestuurlijke prioriteiten te stellen zodat gericht inhoud kan worden gegeven aan de uitvoering en samenwerking met de partners binnen toezicht en handhaving.

De verdere (resultaatgerichte) uitwerking en consequenties voor de capaciteitsverdeling en financiën zal via de programmabegroting invulling krijgen, in de bijlage is voor nu de actuele stand van zaken van de uitwerking van prioriteiten én van de reguliere werkzaamheden opgenomen.

Deze beleidsvisie staat niet op zich, maar is nauw verbonden met andere beleidslijnen zoals het Integraal Veiligheids Beleid. In deze notitie zal, waar relevant, verwezen worden naar de relaties met deze beleidsdocumenten. Toezicht en handhaving zijn in Haarlem onlosmakelijk met elkaar verbonden. Als wij spreken over toezicht of handhaving, doelen wij op de combinatie van die twee.

1.3 Opzet van de visienotitie

Van ontwikkelingen in het land naar een focus op Haarlemse ontwikkelingen

²⁾ Motie om bij de handhaving de sociale leefbaarheid centraal te stellen (april 2008), Motie *Boeven buiten Haarlem houden* (november 2007), Motie *Gereguleerde wietteelt* (juni 2008), Motie *Handhaving: gelijke monniken, gelijke kappen!* (juni 2008).

³⁾ In 2008 werden er raadsvragen gesteld over de bestuurlijke boete (standpunt burgemeester), alcohol en maatschappelijke problemen (handvatten om problematiek aan te pakken), handhavingsbeleid uitstallingenbeleid (evaluatie van het uitstallingenbeleid), coffeeshopbeleid (overleg of Haarlem aan landelijke experimenten meedoet).

In hoofdstuk 2 worden de landelijke en Haarlemse ontwikkelingen in kaart gebracht, waarna in hoofdstuk 3 een focus wordt gegeven op de Haarlemse handhaving.

Van Haarlemse handhavingstaken naar focus in handhaving

In hoofdstuk 3 wordt de analyse verricht en argumenten benoemd om vanuit de grote diversiteit aan mogelijke handhavingprioriteiten, tot een krachtig en samenhangende set van prioriteiten voor Haarlem te komen.

Van ontwikkelingen in handhaving en toezicht naar een handhavingvisie

In hoofdstuk 4 wordt een visie gegeven van de gemeente Haarlem op handhaving. Deze visie is mede gebaseerd op de in hoofdstuk 2 geschetste ontwikkelingen en de in hoofdstuk 3 gegeven focus op de Haarlemse handhaving. Er wordt een koppeling gemaakt tussen enerzijds de ontwikkelingen in handhaving en toezicht en anderzijds het antwoord daarop van de gemeente Haarlem.

Van een handhavingvisie naar handhavingprioriteiten

De prioriteiten die worden gesteld binnen de visie op handhaving geven invulling aan de visie. 'Handhaven betekent keuzes maken'. In hoofdstuk 5 worden deze keuzes beschreven.

2. Ontwikkelingen in toezicht en handhaving

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van relevante ontwikkelingen op het gebied van toezicht en handhaving. Er zijn de afgelopen jaren vele commissies actief geweest die zich hebben uitgesproken over de organisatie en het niveau van handhaving in Nederland. Op nationaal niveau hebben daarnaast met name drie programma's het kader bepaald voor toezicht en handhaving: *Handhaven op niveau*, *Rijk aan handhaving* en *Handhaven met effect*. Deze invloeden vormen de basis voor de beschreven handhavingsthema's in paragraaf 2.3.

2.2 Commissies en programma's

Handhaving is volop in beweging. Diverse commissies hebben onderzoek gedaan naar de huidige tekortkomingen, slimme uitvoeringsstrategieën en mogelijke verbeteringen in de handhavingorganisatie. Meerdere keren was het centrale onderwerp de wijze waarop taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn verdeeld.

De belangrijkste uitkomsten van enkele bepalende commissies zijn uitgewerkt in tabel 1.

Tabel 1. Belangrijkste uitkomsten van enkele bepalende commissies

Commissie	Uitkomst
Lodders	Provinciale vergunningverlenings- en handhavingstaken kunnen met de komst van de Wabo op termijn worden gedecentraliseerd naar gemeenten. De provincies houden een coördinerende rol in het beleid voor de fysieke leefomgeving.
Oosting	Vermindering van specifiek toezicht van het rijk op provincies en gemeenten. Versobering en decentralisatie van het interbestuurlijk toezicht.
d'Hondt	De Interbestuurlijke taakgroep gemeenten pleit voor meer

	beleidsruimte voor gemeenten en verdergaande decentralisatie ten behoeve van maatschappelijk urgente thema's.
Mans	De handhaving van regels op het gebied van milieu, ruimte en bouwen schiet tekort. Handhavers worden ingehaald door nieuwe ontwikkelingen zoals complexere technologie en globalisering. De inrichting van handhavingsorganisaties is niet toegesneden op de taak die zij moeten vervullen. De schaal van veel gemeenten is volgens de commissie te klein voor het niveau waarop handhaving moet plaatsvinden. Bedrijven hebben last van gebrek aan deskundigheid van inspecteurs. Tevens treden onrechtvaardige verschillen op doordat handhavingsorganisaties te vrijblijvend samenwerken. Mans pleit daarom voor regionale uitvoeringsorganisaties.

Naar aanleiding van de uitkomsten van de commissie Mans heeft het Kabinet een reactie opgesteld. In deze kabinetsreactie worden verschillende ontwikkelingen samengebracht. Het kabinet schetst als eindbeeld maximaal 25 regionale uitvoeringsorganisaties ('omgevingsdiensten') met hetzelfde grondgebied als de politie- en veiligheidsregio's. Deze diensten verrichten de ambtelijke voorbereiding van de Wabo-vergunningverlening door gemeenten en provincies en voeren het toezicht uit op de naleving van de VROM-regelgeving, inclusief de voorbereiding van de sanctionering van een groot aantal overtredingen.

Naast deze ontwikkelingen op het terrein van verantwoordelijkheden zijn er ook een aantal programma's van het Ministerie van Justitie van invloed op het vakgebied handhaving. De essenties van deze programma's zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2. Essenties per programma

Programma	Essentie
<i>Handhaven op niveau</i>	Dit project richt zich op professionalisering van de handhaving en op verbetering van de samenwerking tussen de betrokken instanties op lokaal niveau. Het is thematisch verbonden aan het latere programma Rijk aan handhaving.
<i>Rijk aan handhaving</i>	Centraal in dit project staat de interne professionalisering van de handhaving door ministeries, waarbij ze ondersteund worden door het ministerie van Justitie. De bedoeling is te komen tot een efficiënte en doelmatige vertaling van beleid naar uitvoering. Kennisdeling tussen de ministeries neemt hierbij een belangrijke rol in.
<i>Handhaven met effect</i>	Dit programma is een vervolg op het programma 'Handhaven op niveau' (tot 2005). Het accent ligt op effectiviteit en professionaliteit van beleid en uitvoering. Het ministerie van VROM is hier in dezelfde periode (2002-2006) bij aangesloten op de handhaving van de milieuwetgeving.

Kort samengevat gaat het in de kern om een drietal strategische vraagstukken:

- op welke wijze moet de verdeling van taken en bevoegdheden worden georganiseerd?
- welke schaal van de uitvoeringsorganisatie past het beste bij de handhavingvraagstukken?
- hoe kan de kwaliteit en professionaliteit van de toezichthouders en handhavers worden verbeterd?

2.3 Welke thema's en ontwikkelingen zijn relevant?

2.3.1 Algemeen

In het verlengde van de in de vorige paragraaf beschreven ontwikkelingen, zijn de volgende thema's van invloed op de rol en positie van handhaving in Haarlem. Het betreft de politisering van handhaving, nieuwe instrumenten, de centrale positie van de burger, integrale handhaving en professionalisering van de handhaver. Hieronder gaan wij kort op deze thema's in.

Politisering van de handhaving

De laatste decennia zijn de eisen in de maatschappij ten aanzien van handhaving en toezicht verhoogd. Burgers nemen niet uitsluitend meer genoegen met inspanningen, maar willen resultaten zien⁴. Deze eisen worden gehoord binnen de politiek. Dit resulteert in een ontwikkeling naar een sturende overheid, dat duidelijke resultaten boekt binnen handhaving⁵. Deze politisering van toezicht en handhaving legt een grote druk op organisaties die zich hiermee bezig houden, met potentieel nadelige gevolgen voor de professionele ontwikkeling. De beperkte capaciteit en tijd leiden veelal tot een ad hoc aanpak om aan de politieke prioriteiten te voldoen. Daar komt bij dat de politieke prioriteiten snel kunnen veranderen, waardoor een (te) groot beroep wordt gedaan op het aanpassend vermogen van de handhavingorganisatie.

Nieuwe instrumenten

In het licht van de politisering van handhaving en toezicht vindt de invoering van de 'bestuurlijke boete' en de 'bestuurlijke strafbeschikking' plaats. Het gemeentebestuur kan hiermee zelf strafrecht inzetten bij haar handhaving. Haarlem heeft gekozen voor de bestuurlijke strafbeschikking.

Ook de Wet Tijdelijk Huisverbod voorziet in een nieuw instrument. Het betreft de mogelijkheid om de (aankomend) pleger van huiselijk geweld een huis- en contactverbod met huisgenoten op te leggen. Dit is de bevoegdheid van de burgemeester.

Centrale positie van de burger

De burger heeft een behoorlijke mate van wantrouwen ten aanzien van de overheid. Dit wantrouwen wordt versterkt wanneer er geen consequente handhaving is. Een servicegerichte transparante overheid die wordt vertrouwd en wordt gezien als een partner van de burger zal minder weerstand ondervinden bij het vormen en uitvoeren van haar handhavingsbeleid. Ontwikkelingen in het versterken van het vertrouwen zijn:

- het vergroten van inzicht en inspraak in de processen die ten grondslag liggen aan handhaving⁶. Communicatie kan hierbij als handhavinginstrument worden ingezet;
- het reduceren of vereenvoudigen van regels (bijvoorbeeld bij vergunningen).

Integrale handhaving en samenwerking

⁴) Handhaven: eerst kiezen, dan doen: Bestuurlijke mogelijkheden en beperkingen, ministerie van Justitie (2004), 16.

⁵) Samenwerken in de handhaving, ministerie van Justitie (2008), 7.

⁶) Handhaving en gedrag, ministerie van Justitie (2006), 10.

Interne en externe samenwerking en uniform optreden dragen bij aan meer leefbaarheid en veiligheid in de stad. In 2008 is daarom het document *Samenwerken in de handhaving* van het Ministerie van Justitie verschenen.

Hoewel de vorm van de samenwerking afhankelijk is van de lokale context zijn er wel een aantal gemeenschappelijke criteria:

- een gezamenlijke doelstelling en een gedeelde visie op de aanpak;
- een belang voelen voor samenwerken;
- een gevoel van urgentie;
- wederzijds vertrouwen en respect;
- visionair leiderschap en overbrugbare cultuurverschillen⁷⁾.

De veiligheidshuizen vormen een succesvol voorbeeld van samenwerking op dit domein.

Voor een succesvolle handhavingaanpak is nauwe samenwerking tussen de verschillende handhavingorganisaties, maar óók binnen de handhavingorganisatie van groot belang. Een versterking van de samenwerking vraagt voor de organisatie in ieder geval het volgende:

- een duidelijke regiehouder met een strakke regie en eenduidige sturing, deze rol is weggelegd voor de gemeente;
- het verbeteren en versterken van de informatie-uitwisseling. Een goede informatie-uitwisseling staat aan de basis van integrale handhaving;
- integrale handhaving op basis van prioriteiten en daar waar het een meerwaarde is.

Professionalisering van de handhaver

De versterkte aandacht voor professionalisering van de toezichthouders en handhavers komt voort uit de nadruk van de politiek op het strikt naleven van regels. Om dit voor elkaar te krijgen moet er niet alleen nadrukkelijk naar de burger worden gekeken, maar ook naar de handhaver. Een handhaver moet kennis hebben van de regels, van de organisaties waarmee er wordt samengewerkt en op basis van de gestelde prioriteiten worden ingezet. Hiervoor is professionalisering en flexibilisering van de handhavers nodig.

2.3.2 Haarlemse ontwikkelingen

De landelijke en regionale/lokale ontwikkelingen bepalen samen de opgaven waar de handhaving in Haarlem voor staat. In deze paragraaf wordt een beeld geschetst van de ontwikkelingen in de regio Kennemerland en Haarlem in het bijzonder, op het gebied van toezicht en handhaving⁸⁾. Deze ontwikkelingen zijn gebaseerd op regionale documenten⁹⁾ en op de gesprekken die zijn gevoerd met medewerkers van de politieregio Kennemerland, Brandweerregio Kennemerland, het OM en de provincie Noord-Holland.

Ontwikkelingen:

- Haarlem ontwikkelt zich steeds meer in haar regierol, gecoördineerd optreden komt meer voor. Binnen de regio zijn er een aantal voorbeelden geweest van gecoördineerd optreden (zoals onder andere bij het convenant vrijplaatsen en de hennepaanpak);
- Vanuit de verschillende partners binnen toezicht en handhaving wordt wel aangegeven dat hier meer aandacht voor moet komen. Door het instellen van o.a. een handhavingregisseur heeft

⁷⁾ *Samenwerken in de handhaving*, ministerie van Justitie (2008), 15-19.

⁸⁾ Zie bijlage 1 voor de ontwikkelingen van de afgelopen tien jaar.

⁹⁾ Onder andere *Memo landelijke en regionale ontwikkelingen op het terrein van veiligheid* (2008).

Haarlem al een stap in de goede richting gezet en wordt de regierol vanuit het Integraal Veiligheidsbeleid opgepakt;

- Wijkgerichte aanpak en Wijkcontracten. De inbreng van de burger in het beleid wordt via de wijkgerichte aanpak en daaruit voortvloeiende wijkcontracten sterker. De interactie met burgers krijgt op het beleidsterrein van leefbaarheid en veiligheid op deze manier structureel vorm. Sinds 2007 versterkt Haarlem de handhaving door een wijkgerichte aanpak. In wijkcontracten zijn afspraken tussen de gemeente en politie, corporaties, welzijnsorganisaties en wijkraden vastgelegd in de vorm van projecten. In 2008 vond de eerste evaluatie plaats van de wijkcontracten in de pilotwijken. Ook de komende jaren zal Haarlem de wijkgerichte aanpak versterken;
- Communicatie wordt meer als onderdeel van de handhavingscyclus benut. Door communicatie in te zetten als handhavinginstrument, zet Haarlem in op een hoger naleefgedrag. Dit is een waardevolle aanvulling op de inzet van fysieke controles;
- Haarlem heeft ingezet op versterking van de BIBOB-aanpak. BIBOB is een handhavinginstrument om de integriteit van de aanvragers van vergunningen en subsidies te toetsen. Ten behoeve van een hoogwaardige BIBOB-aanpak in de regio Kennemerland wordt een kennis- en expertisecentrum bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit ontwikkeld. Binnen dit centrum vindt er onder andere interregionale kennisuitwisseling plaats over de BIBOB-aanpak.

3. Focus in Haarlemse Handhaving

3.1 Inleiding

Handhaving vindt op vele verschillende thema's plaats. Deze thema's worden gedeeltelijk door wetten voorgeschreven en deels door de lokale politiek bepaald. Sommige thema's waarop gehandhaafd wordt, verdienen extra aandacht. Andere thema's kunnen binnen de reguliere werkprocessen voldoende behandeld worden. De thema's die extra aandacht verdienen worden in hoofdstuk 5 uitgewerkt. In dit hoofdstuk wordt inzichtelijk gemaakt waar de focus op die prioriteiten op gebaseerd is.

3.2 Handhaving in Haarlem in beeld

De lijst aan onderwerpen waarop handhaving plaatsvindt is lang. Onderstaand schema biedt een inzicht in de diversiteit aan onderwerpen:

Tabel 3. Overzicht handhavingthema's

Bebouwde Omgeving	Openbare Omgeving
Brandveiligheid	Kwaliteit woonomgeving
Externe veiligheid	Drugs- en alcoholoverlast
Milieuvervuiling	Winkelcentra
Bedrijventerreinen	Overlastgevende & Criminele
Bouwvergunningen	jeugdgroepen
Milieuvergunningen	Alcohol en drugs
Splitsingsvergunningen	Georganiseerde criminaliteit
Sloopvergunningen	Prostitutie
Monumentenvergunningen	Horeca
Clandestiene activiteiten	Woonwagenlocaties
Woningkwaliteit bij verleende bouwvergunningen	Huiselijk geweld
	Verkeersveiligheid

Asbest	Parkeeroverlast
Woonfraude/illegale woonactiviteiten	Overlast bewoners
Achterpaden	Hondenbeleid
Evenementen	Stallinggedrag fietsers station
terrassenbeleid	Sociale fraude/WWB
Precario/ reclame	Dak- en thuislozen
Bouwlawaai	Evenementen
Sloopschepen	APV handhaving
Water (woonboten)	

In de bovenstaande lijst staan ook verschillende vergunningen genoemd. Een vergunning die niet gehandhaafd wordt, is van weinig waarde. De gewenste mate van handhaving van vergunningen is voor een deel wettelijk genormeerd (bijvoorbeeld asbest). Maar als er indicaties zijn dat de naleving van bepaalde vergunningen problematisch is, kan het zinvol zijn, dit een prioriteit te maken. Ten aanzien van de reguliere werkzaamheden zijn er een aantal onderwerpen die naar een hoger ambitieniveau gebracht kunnen worden, bv. annexatie van grond, strijdig gebruik (zoals Waarderpolder, Westelijk tuinbouwgebied), vergunningsvrije bouw en licht bouwvergunningplichtig, bestaande woningkwaliteit (platte daken), illegale bouw (alleen nu op basis van klachten en prioriteitenladder) en illegale onderhuur. In bijlage 6 is dit ambitieniveau nader uitgewerkt in een aantal scenario's met de bijbehorende financiële consequenties. In scenario 1 worden de huidige activiteiten geschetst en scenario 2 de activiteiten conform een hoger ambitieniveau.

Naast deze inhoudelijke thema's zijn er ook geografische gebieden die extra aandacht kunnen krijgen. In Haarlem gaat het om de volgende gebieden:

Stadsdeel centrum (Binnenstad/Stationsbuurt, Vijfhoek/Raaks/Doelen, Heiliglanden/De Kamp)
 Stadsdeel Oost (Waarderpolder, Scheepmakersdijk, Amsterdamse Buurten, Parkwijk-Zuiderpolder, Slachthuisbuurt, Spaarnwouderbuurt, Thorbeckebuurt)
 Stadsdeel West (Zijlweg West e.o., Leidsebuurt, Zuid-West, Ramplaankwartier, Oosterduin, Garenkokerskwartier)
 Stadsdeel Zuid (Bosch en Vaart, Koninginnebuurt, Haarlemmerhoutkwartier, Rozenprieel, Welgelegen, Zuiderhout, Vredenhof)
 Stadsdeel schalkwijk (Europawijk, Boerhaavewijk, meerwijk, molenwijk)
 Stadsdeel Noord 1 (Vondelkwartier e.o., Delftwijk/Waterbuurt, Vogelbuurt/Dietsveld, Spaarndam-West, Sinnevelt, Overdelft/De Krim, Planetenwijk, Indische Buurt Noord)
 Stadsdeel Noord 2 (Stuyvesant/Bomenbuurt, Indische Buurt Zuid, Transvaal/Patrimoniumbuurt, klevierparkbuurt, Frans Halsbuurt).

Gebieden kunnen extra aandacht krijgen, omdat er één specifieke problematiek bovenmatig veel voorkomt, of omdat er sprake is van een opeenstapeling van verschillende problemen. Gezien de beperkte handhavingcapaciteit is het noodzakelijk om te bepalen op welke thema's en in welke gebieden de grootste meerwaarde van de handhavinginzet gerealiseerd kan worden. Kiezen is daarvoor noodzakelijk. Dit is de essentie van de prioritering die in hoofdstuk 5 vorm krijgt.

Hiernaast kan er nog prioriteit toegekend worden aan een aantal andere zaken. Het gaat dan om de prioritaire afhandeling van klachten, van binnengekomen meldingen van overtredingen en van verbeterpunten die zijn benoemd door de VROM inspectie.

3.3 Recente Haarlemse prioriteiten

Uit al deze inhoudelijke thema's en geografische gebieden heeft Haarlem in haar Jaarprogramma Handhaving aangegeven waar de focus in dat jaar op lag. In 2008 zijn in het jaarprogramma handhaving de volgende prioriteiten onderscheiden:

- Horecaproject met inzet van HIT-team (Horeca Interventieteam). Deze handhaving horeca is gericht op sociale verzekeringsfraude, belastingfraude, integer ondernemersklimaat;
- BIBOB-aanpak is gestart in 2007 en wordt vanaf het 4e kwartaal verfijnd. In 2008 moet de aanpak concreet resultaat opleveren. Daarnaast wil Haarlem participeren in een regionaal expertisecentrum BIBOB;
- Handhaving op het water. Dit gaat over een milieuvergunningplechtige inrichting voor sloopschepen waar de provincie bevoegd gezag over is. De Havendienst maakt een plan om handhaving op het water te verbeteren en de brandveiligheid van dicht bij elkaar gelegen (woon)schepen onderzoeken;
- Controle op wet en regelgeving op woonwagenlocaties in samenwerking met andere overheden;
- Handhavingacties in de zogenaamd vastgestelde vijf wijkpilots. In vijf wijken heeft het gemeentebestuur eerder convenanten gesloten;
- Het verbeteren en versterken van de handhaving bij (grotere) evenementen;
- Handhaving op kamerverhuur en illegale (onder)huur;
- Burgerinitiatief Monumenten als project opnemen door middel van de aanpak van Rotte Kiezen in de stad (panden met groot achterstallig onderhoud).

Het handhavingsprogramma toont hiermee een combinatie van inhoudelijke, organisatorische en instrumentele prioriteiten. Een instrument als BIBOB en een samenwerkingsopgave (organisatorisch) bij de handhaving van woonwagenlocaties zijn van belang, maar met deze beleidsvisie leggen we de focus op de politieke keuzen. Het gaat hier dus over de inhoudelijke prioriteiten. In de programmabegroting zal bepaald worden welke instrumenten en werkwijze gebruikt zullen worden om invulling te geven aan de inhoudelijke prioriteiten.

3.4 Focus bepalen

De selectie van thema's die als prioriteit gepositioneerd worden, is gebaseerd op een aantal argumenten. De maatschappelijke ambitie en bijdrage van handhaving staat centraal. De volgende argumenten brengen focus aan in de veelheid van mogelijke handhavingprioriteiten.

Impact

Handhaving inzetten op onderwerpen waarop de grootste verbetering mogelijk is. Dit sluit aan bij de strategie van de politie om de grootste balansverstoorders in de stad aan te pakken.

De aanpak van jongerenoverlast heeft een grote impact, mits het op een overtuigende manier gebeurt. De mogelijkheid om jongeren bij te sturen is relatief groot, evenals de maatschappelijke winst die er op langere termijn mee geboekt wordt.

Maatschappelijke urgentie

Veranderende maatschappelijke en economische omstandigheden zijn van invloed op de problemen die door burgers worden ervaren. Hier kunnen ook grote verschillen tussen stadsdelen en buurten zijn. Niet iedere buurt heeft hetzelfde profiel. Bij het bepalen van de prioriteiten is het daarom van belang om op die actuele en plaatsgebonden vragen in te gaan. Zo komt uit de *Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2008-2010* onder andere naar voren dat er meer burgers slachtoffer zijn geworden van criminaliteit, Haarlemmers in hun wijken verschillende prioriteiten zien om de veiligheidssituatie te vergroten en Haarlemmers vinden dat de overlast van (groepen) jongeren meer aandacht moet krijgen. Ook bij de

samenkomst van verschillende veiligheidsproblemen in de binnenstad van Haarlem (overlast door dak- en thuislozen, criminaliteit door veelplegers, uitgaansgeweld en georganiseerde criminaliteit door georganiseerde samenwerkingsverbanden) wordt maatschappelijke urgentie benoemd.

Zichtbaarheid

De mate van zichtbaarheid van het effect van het handhavend optreden draagt bij aan de democratische legitimering van de handhaving. Het feit dat handhaving een zichtbaar effect heeft, is voor burgers en bedrijven bovendien een krachtige stimulans voor naleving. Zo heeft handhaving op straatvuil of graffiti een grote invloed op de aanblik van een straat of buurt. Dit argument maakt de wensen van de burger van belang. Het sluit aan bij het wijkgericht werken en de handhaving, zoals deze ook in wijkcontracten aan bod kan komen.

Afbreukrisico

Indien de gevolgen van ‘niet-naleving’ vanwege onvoldoende handhaving grote maatschappelijke of politieke gevolgen heeft, is dit een belangrijk argument om mee te nemen in de prioriteitstelling voor handhaving. Zo zijn evenementen aan duidelijke voorwaarden gebonden en is er de laatste tijd weinig noemenswaardig misgegaan. Echter als het fout gaat, gaat het snel gepaard met veel media-aandacht en maatschappelijke discussie, zoals bij Dance Valley in Spaarnwoude. Ook de mogelijke economische nadelige gevolgen (toeristenbezoekers) zorgen ervoor dat dit een argument is om te hanteren bij de selectie van prioriteiten. Dit sluit ook aan bij de politisering van de handhaving, die benoemd is als ontwikkeling in hoofdstuk 2.

Samenhang met Integraal Veiligheidsbeleid

In de Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2008-2010 heeft Haarlem bepaald hoe zij opereert op het domein van veiligheid en leefbaarheid. Vanwege de nauwe verbondenheid van deze thema's met handhaving, is het inhoudelijk waardevol om met de selectie van handhavingprioriteiten aan te sluiten bij de prioriteiten uit het Integraal Veiligheidsbeleid. Dit argument is gerelateerd aan de ontwikkeling van integraliteit en samenwerken.

De verschillende argumenten hebben relaties met de ontwikkelingen op het gebied van handhaving, die in hoofdstuk 2 zijn uitgewerkt. De hiergenoemde argumenten zullen in samenhang met de visie, zoals benoemd in het volgende hoofdstuk, de basis vormen voor het bepalen van de prioriteiten.

4 Visie op toezicht en handhaving

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de visie gegeven van de gemeente Haarlem op toezicht en handhaving voor de komende vier jaar. De prioriteiten die uit deze visie voortkomen worden in hoofdstuk vijf uitgewerkt. De Haarlemse visie op handhaving is gebaseerd op:

- de landelijke en Haarlemse ontwikkelingen voor toezicht en handhaving;
- het bestaande beleid van de gemeente Haarlem op verwante thema's aan toezicht en handhaving (de Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid, de actieprogramma's Veilige Binnenstad en Jeugd en Veiligheid en de wijkcontracten);
- de uitgangspunten van de gemeente en haar strategische partners voor toezicht en handhaving.

4.2 Strategische doelstelling

De strategische doelstelling van toezicht en handhaving luidt:

Het bevorderen van de naleving van de wet- en regelgeving om structureel tot de top vijf van de veiligste steden in Nederland te behoren.

Deze doelstelling is nauw verwant met de doelstelling uit de kadernota Integraal Veiligheidsbeleid.

4.3 Uitgangspunten en visie gemeente Haarlem op toezicht en handhaving

De uitgangspunten zijn gebaseerd op de landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen, het bestaande beleid van de gemeente Haarlem en de opvattingen en behoeften van de strategische partners. De onderstaande uitgangspunten zijn van belang en bieden de basis voor de schuin gedrukte visie.

Handhaving:

- Is primair gericht op het bereiken en bewaren van veiligheid en leefbaarheid:
Handhaving en toezicht op de naleving van regels binnen de openbare en bebouwde ruimte heeft als doel om Haarlem veilig en leefbaar te houden.
- Wordt altijd uitgevoerd door handhavers en toezichthouders met bevoegdheden:
Alle toezichthouders en handhavers hebben bevoegdheden om op te kunnen treden.
- Gebeurt waar mogelijk programmatisch en integraal:
De handhavingprioriteiten worden op basis van een analyse methodisch geordend, activiteiten worden in samenhang uitgevoerd en de Raad stelt de prioriteiten vast, daarnaast gebeurt handhaving integraal en is verbonden aan Integraal Veiligheidsbeleid & wijkcontracten (en de wijkscans).
- Werkt met inspraak van burger én expert:
De burger is een centrale bron voor het stellen van handhavingprioriteiten. De burger wordt gehoord in zijn behoeften en verwachtingen. De wijkcontracten zijn in Haarlem het passende instrument om aan de handhavingprioriteiten van burgers (bottom-up) invulling te geven. Hiernaast zijn er handhavingprioriteiten die door bestuurders in overleg met experts worden vastgesteld (top-down). De prioriteiten staan in dit integraal handhavingsbeleid centraal.
- Vindt plaats op basis van informatiegestuurde samenwerking:
Samenwerking binnen toezicht en handhaving wordt gevoed door goed informatiemanagement (onder andere de planning van handhavingmomenten). Dit betekent dat de informatievergaring, de analyse en de informatiedeling gericht moet zijn op de prioriteiten en de samenwerking met partners. Informatie wordt selectief en doelgericht verzameld.

Kortom: Handhaving in Haarlem betekent anders sturen, slimmer handhaven!

5. Prioriteiten in Toezicht en Handhaving

5.1 Inleiding

Het is noodzakelijk om in de handhaving keuzes te maken. Niet alleen omdat er binnen de handhaving een beperkte capaciteit beschikbaar is, maar ook omdat het de eenduidigheid in het beleid vergroot en de handhaving niet afhankelijk laat zijn van de ‘waan van de dag’¹⁰⁾.

¹⁰⁾ *Integrale handhaving. Een onderzoek naar vormen van integrale handhaving van het beleid ten aanzien van openbare inrichtingen, Erasmus Universiteit (december 2002), 53.*

In dit hoofdstuk worden de inhoudelijke prioriteiten uitgewerkt. Deze prioriteiten zijn tot stand gekomen op basis van de visie in combinatie met de analyse van het handhavingdomein en de relevante ontwikkelingen daarin.

Het stellen van prioriteiten betekent niet dat er alleen op deze prioriteiten zal worden gehandhaafd. Naast de prioriteitsgebieden zijn er ook handhavingstaken, die tot de 'going concern' worden gerekend, een overzicht hiervan is opgenomen in de bijlage en neemt een heel groot deel van de bestaande capaciteit in beslag. Prioriteren betekent wel dat er op deze gekozen onderwerpen de drang bestaat om acties te ondernemen, omdat deze onderwerpen (in ieder geval voor de komende vier jaar) de grootste invloed hebben op de veiligheid en leefbaarheid in Haarlem en extra aandacht verdienen. De prioriteiten geven richting aan het handhavingsbeleid en bieden daardoor houvast voor de handhavers, de samenwerkende partners en de burgers. De prioriteiten vormen het fundament onder de (door)ontwikkeling van de handhavingorganisatie van de gemeente Haarlem.

De gemeenteraad heeft de verantwoordelijkheid om zich uit te spreken over de geformuleerde prioriteiten voor de komende vier jaar. Hierbij is het van belang om aan te geven dat de prioriteiten en de capaciteitstoedeling worden uitgewerkt in jaarlijkse actieprogramma's.

De volgende vijf prioriteiten komen op basis van de analyse en visie naar voren:

- Leefbaarheid wijken
- Binnenstad
- Jeugd
- Evenementen
- Criminele samenwerkingsverbanden.

Per prioriteit zal worden toegelicht waarom dit een prioriteit is en wat het streefbeeld is voor over vier jaar.

5.2 *Leefbaarheid wijken*

Er is voor de prioriteit leefbaarheid wijken gekozen, omdat:

- graffiti, straatvuil en vernielingen een grote negatieve maatschappelijke impact hebben¹¹⁾;
- dit normoverschrijdende gedrag een groot negatief effect heeft op de leefbaarheid van de stad;
- er is begonnen met wijkcontracten, maar hier nog een versterking op moet worden aangebracht met prioriteiten en (waar mogelijk gekwantificeerde) doelstellingen. De aanpak van verloedering past hier goed in.

Het streefbeeld over vier jaar: iedere wijk heeft de mogelijkheid om met de wijkcontracten de eigen handhavingprioriteiten te stellen en effectief aan te pakken. Onderliggende oorzaken van verloedering (bijvoorbeeld illegale onderhuur) worden aangepakt.

Het vertrouwen van de burger in de overheid is voor een belangrijk deel gebaseerd op de kleine dagelijkse dingen. Verloedering in de wijken doet afbreuk aan dat vertrouwen. Dit thema als prioriteit stellen voor toezicht en handhaving betekent prioriteit geven aan het herstellen en bewaren van dat vertrouwen¹²⁾.

¹¹⁾ *Veiligheidsmonitor 2008*, Centraal Bureau voor de Statistiek, Ministerie van Justitie en Binnenlandse Zaken (2008), 19 en 23.

¹²⁾ Dit sluit aan bij de centrale positie van de burger, zoals benoemd bij de ontwikkelingen.

5.3 Binnenstad

Er is voor de prioriteit binnenstad gekozen, omdat:

- de binnenstad hét visitekaartje is van de stad. Het is een verzamelpunt van mensen en dé plek waar de sfeer en het imago van de stad wordt bepaald. Een veilige en vitale binnenstad is van cruciaal belang voor de gevoelde leefbaarheid en veiligheid bij de bewoners;
- er in de binnenstad een cumulatie is van problemen: handhavingvraagstukken op het gebied van horeca, drugs, dak & thuislozen komen hier samen. Hier is dan ook het grootste afbreukrisico voor de leefbaarheid;
- de inspanningen en successen in de binnenstad doorwerken naar de hele stad.

Het streefbeeld over vier jaar: een hoog normbesef en nalevinggedrag in de binnenstad. De oorzaken van overlast zijn aangepakt. Er is sprake van een vitale en gastvrije binnenstad. De wegen naar de binnenstad zijn schoon, overzichtelijk en aantrekkelijk.

De prioriteit Binnenstad betreft meerdere handhavingsthema's. Een integrale aanpak en nauwe samenwerking met de handhavingpartners is een noodzakelijke randvoorwaarde voor succes. Deze prioriteit sluit aan bij het actieprogramma Veilige Binnenstad 2007-2009.

5.4 Jeugd

Er is voor de prioriteit jeugd gekozen, omdat:

- de jeugd de toekomst heeft: investeren in handhaven op (de normen van) de jeugd betekent investeren op de (normen van de) toekomstige inwoners van Haarlem;
- het effect op jeugd (vatbaarheid voor preventief en correctief optreden) relatief groot is. Zie ook de voortgangsrapportage van het project *Veiligheid begint bij Voorkomen* van het ministerie van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹³⁾;
- de hangjeugd een groot effect heeft op het veiligheidsgevoel van burgers en de tolerantie voor jeugd(overlast) is afgenomen¹⁴⁾.

Het streefbeeld over vier jaar: er is een goed uitgaansgebied en een goede uitgaansmentaliteit, zonder overlast. De jeugd is een geaccepteerd verschijnsel in Haarlem. Landelijke aanpakken (op het gebied van alcohol en drugs) zijn effectief toegepast.

De jeugd kan beschouwd worden als een sterke balansverstoorder en balansversterker.

Als ze slecht aanspreekbaar zijn voor de gewone burger en zich intimiderend gedragen naar bewoners, dan kunnen ze een grote negatieve impact hebben op een buurt. Als jeugd een actieve rol speelt bij de leefbaarheid van de wijk, brengt het de wijk ook een meer solide balans, Naast heldere regels en het handhaven ervan, is het bieden van een betekenisvol perspectief aan jeugd van groot belang. Positieve stimulansen en goede voorzieningen dragen bij aan het voorkomen van overlast en verkleinen daarmee

¹³⁾ *Veiligheid begint bij Voorkomen – Voortbouwen aan een veiliger samenleving, eerste voortgangsrapportage*, ministerie van Justitie en BZK (oktober 2008), 25.

¹⁴⁾ Zie ook *Aanpak hangjongeren in gemeenten*, Centrum voor Criminaliteitspreventie Veiligheid (februari 2008) en *Veiligheidsmonitor 2008*, Centraal Bureau voor de Statistiek, ministerie van Justitie en Binnenlandse Zaken (2008), 30.

de omvang van het handhavingvraagstuk. Een samenhangende aanpak met de betrokken beleidsvelden binnen Haarlem is noodzakelijk voor een optimaal resultaat. Aansluiting bij het actieprogramma Jeugd en Veiligheid 2007-2009 heeft meerwaarde.

5.5 Evenementen

Er is voor de prioriteit evenementen gekozen, omdat:

- evenementen gezichtsbepalend zijn voor de stad en doorwerken in het imago van de stad;
- omwonenden vaak negatieve effecten ervaren van evenementen (geluidsoverlast, vervuiling);
- het risicoprofiel van evenementen om extra aandacht vraagt. Er is samenwerking en gerichte overheidsinspanning nodig voor het goed laten verlopen van (grootschalige) evenementen;
- het bijeenkomsten zijn, waar de bezoekers relatief minder verantwoordelijkheidsgevoel kennen en voelen voor hun gedrag dan in de dagelijkse praktijk¹⁵.

Het streefbeeld over vier jaar: evenementen vinden veilig en aangenaam plaats. De overlast voor omwonenden is beperkt en organisatoren zijn zorgvuldig in de naleving van hun vergunning.

Evenementen komen niet dagelijks, maar wel regelmatig voor in een culturele stad als Haarlem. Dit versterkt de culturele en economische positie van de stad. Een goed en veilig verloop van de evenementen en een herkenbare handhaving van de vergunning is daarom essentieel. Bezoekers en omwonenden moeten kunnen vertrouwen op een professionele handhaving. Evenementen vinden relatief veel in de binnenstad plaats en daarmee sluit dit onderwerp goed aan bij de eerste prioriteit.

5.6 Criminele samenwerkingsverbanden

Er is voor de prioriteit criminele samenwerkingsverbanden gekozen, omdat:

- het voor maatschappelijke ontwrichting kan zorgen, ondanks het feit dat deze criminaliteit zich niet altijd helder toont. Permanente waakzaamheid en een gerichte aanpak zijn daarom noodzakelijk¹⁶;
- er nog te weinig zicht is op de omvang van de problematiek;
- de omliggende regio's een voortvarende aanpak ontwikkelen. Dit kan ervoor zorgen dat de problematiek in Haarlem toeneemt. Daarom is het onverstandig om achter te blijven;
- de aanpak vraagt om brede samenwerkingsverbanden (BIBOB-aanpak).

Het streefbeeld over vier jaar: binnen Haarlem zijn de risico's van criminele samenwerkingsverbanden transparant. In Haarlem wordt streng opgetreden tegen criminele samenwerkingsverbanden. Er worden geen zaken gedaan met mensen en bedrijven die niet op een legitieme manier aan hun financiële middelen zijn gekomen. Door een succesvolle toepassing van BIBOB is er een crimineelonvriendelijk klimaat in Haarlem.

De aanpak van criminele samenwerkingsverbanden is een ander type handhaving dan de voorgaande prioriteiten. Het stelt bijzondere eisen aan de handhavingorganisatie en de samenwerking met politie en justitie. De beperkte zichtbaarheid van de criminele samenwerkingsverbanden, doet niets af aan de

¹⁵ Samen werken aan een schoner Nederland-Impulsprogramma zwerfafval, Factsheet Handhaven in de praktijk: Markten en evenementen,

VRM, VNG, VNO-NCW, SenterNovem en Stichting Nederland Schoon (2008), 1.

¹⁶ Zie ook: *Vastgoed en fout*, Ministerie van Justitie (2008), *De wereld achter de wetteelt*, Ministerie van Justitie/ Erasmus Universiteit, Universiteit van Tilburg (2007), *Prevention of Organised Crime*, Ministerie van Justitie (2003).

urgentie van de problematiek. Door dit als prioriteit te kiezen, kan Haarlem in een krachtige proactieve positie komen en voorkomt ze de problemen van stevige aanpakken van deze organisaties in omringende regio's.

5.7 *Synergie tussen prioriteiten*

De verschillende prioriteiten staan niet op zichzelf. De aanpak van deze prioriteiten werken op elkaar in. Een succesvolle aanpak op de ene prioriteit, heeft een positieve uitstraling naar andere prioriteiten en draagt op deze wijze bij aan de trots binnen en professionaliteit van de handhavers. Deze synergie is van waarde om tot een succesvolle aanpak over de gehele linie te komen. De consistentie in de handhavingaanpak zorgt voor duidelijkheid naar burgers en effectiviteit in de uitvoering. Beter sturen en een slimme inzet op deze prioriteiten leidt tot de beoogde resultaten op het gebied van leefbaarheid en veiligheid.

Bijlage 1

Tien jaar handhaving in Haarlem

Eind jaren negentig kreeg de professionalisering van de handhaving in Haarlem een versnelling. De nota *Handhaven met beleid* gaf noodzakelijke uitgangspunten voor afstemming binnen een intersectorale aanpak. Gevolg was dat er vanaf dat jaar meer invulling werd gegeven aan het begin jaren negentig ingestelde intersectoraal handhavingsoverleg (ISHO). Dit vindt tien maal per jaar plaats en heeft als doel om te komen tot afstemming en samenwerking op specifieke handhavingactiviteiten. Daarnaast heeft het ISHO tot doel om ervaringen rond de handhavingpraktijk uit te wisselen, om zodoende tot een betere kwaliteit van handhaven te komen.

Het versterken van het ISHO heeft ervoor gezorgd dat er in september 2000 een eerste stap werd gezet naar een samenhangend handhavingsbeleid met de themadag 'Handhaven in Haarlem'. Op deze dag, die werd georganiseerd door het intersectoraal handhavingsoverleg en het juridisch platform, is gediscussieerd over de knelpunten bij handhaving en het oplossen daarvan. Deze knelpunten komen erop neer dat de gemeente voor betere organisatie en afstemming in handhaving zorg moet dragen, haar handhavingsbeleid duidelijker moet formuleren en ook richting betrokkenen consequent moet handelen, het bestuur betrokken moet worden bij handhaving en heldere prioriteiten moet stellen, waarna vervolgens voldoende middelen (capaciteit en faciliteiten) beschikbaar moeten komen om die prioriteiten waar te maken.

Om aan deze geconstateerde knelpunten een vervolg te geven is in 2001 een visie op de handhaving gegeven in de nota *Gemeentelijk Handhavingsbeleid*.

Deze visie werd verder uitgewerkt in 2002 door de projectgroep Handhavingsbeleid in de nota *Handhaven in Haarlem*. In deze nota werd een tien puntenplan aangegeven, waaronder het instellen van een handhavingregisseur, het inventariseren van de handhavingstaken, kennisontwikkeling (opleiding), een communicatiebeleid en een proefproject samenwerking. Het proefproject samenwerking was een eerste begin van gecoördineerd optreden bij handhaving.

In 2003 is het handhavingsbeleid overgedragen van de handhavingregisseur aan de organisatie, vanuit de gedachte dat deze taak niet moet worden geïsoleerd, maar een taak is van de hele organisatie. Dit is in lijn met het integraal handhaven.

De nota *Handhaven in Haarlem*, met daarin een tien actiepuntenlijst, heeft de basis gevormd voor de jaarlijkse handhavingprogramma's, waarvan de eerste in 2004 is verschenen.

In 2006 is de nota *Het wijkgericht werken aangescherpt* geschreven. Deze nota vormde de basis voor het wijkgericht werken.

In 2007 werden twee handhavinginstrumenten geïntroduceerd in Haarlem: de wijkcontracten (naar aanleiding van de nota over wijkgericht werken) en de BIBOB-aanpak. Daarnaast werden de Actieprogramma's Veilige Binnenstad en Jeugd en Veiligheid geschreven. In 2008 is het flankerende beleidsdocument *Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2008-2010* geschreven.

Bijlage 2 Handhaving Openbare Omgeving (HOO)

1. Inleiding

De afdeling HOO voert toezicht en handhaving uit op gedrag, verkeer, milieu en veiligheid in de openbare ruimte. Daarmee heeft HOO een zeer breed taakgebied, wat veel vergt van de toezichthouders en handhavers. Het gaat daarbij niet alleen om kennis, maar ook om de vaardigheid om te kunnen gaan met conflicten, omgaan met steeds mondiger burgers, met dak- en thuislozen, met verslaafden, maar tegelijkertijd ook kunnen samenwerken met bijvoorbeeld professionals als de politie. Het jaar 2008 moet voor HOO als een overgangsjaar worden beschouwd. Met een beperkte bezetting moest niet alleen een omslag worden gemaakt van parkeercontrole naar integraal werken, maar ook van een beperkt toezichtgebied, namelijk het centrum naar het hele grondgebied van Haarlem. Die omslag is nog in volle gang. Weliswaar zijn alle handhavers in 2008 opgeleid in de regelgeving waarop integrale handhaving ziet, het goed in praktijk brengen daarvan heeft nog tijd nodig en zal in 2009 zijn beslag moeten krijgen. Integraal handhaven vergt in essentie de volgende competenties:

- kennis hebben van de potentiële overtredingen (wet- en regelgeving) en weten hoe je conflicten aan moet gaan;
- oog hebben voor dit brede scala aan overtredingen en niet alleen op bijvoorbeeld parkeren;
- kunnen bepalen op welke overtreding je ingaat; handhaven vergt voortdurend keuzes maken tussen lichtere en ernstiger overtredingen, meer of minder overlastgevend gedrag;
- burgers daadwerkelijk aanspreken op hun gedrag, daarmee conflicten aangaan en feitelijk handhaven.

De handhavende capaciteit op straat bedraagt bijna 60 fte. De handhavers worden van maandag tot en met zaterdag ingezet van 's morgens 9.00 uur tot 24.00 uur en op zondag van 9.00 uur tot 17.00 uur. Zij worden ondersteund door een meldkamer die gevestigd is aan de Gedempte Oude Gracht. Vanuit de meldkamer is zichtbaar waar de handhavers zich bevinden. Als er een melding binnenkomt die prioriteit vraagt, zoekt de meldkamer naar het dichtstbijzijnde koppel. De handhavers lopen in koppels enerzijds vanuit de methodiek van handhaven en anderzijds vanuit veiligheidsoverwegingen.

Vanaf 2009 wordt handhavingcapaciteit veel meer ingezet op basis van bestuurlijk vastgestelde meerjarige prioriteiten. De prioriteiten (hiervoor in de nota genoemd) die van toepassing zijn op handhaving openbare omgeving zijn: leefbaarheid wijken, binnenstad, jeugd en evenementen. Buiten een vaste basiscapaciteit wordt een deel van de capaciteit ingezet voor deze prioriteiten, dat wil zeggen op basis van afspraken die worden vastgelegd volgens een bepaald format. Daarin wordt onder andere de tijdsperiode van de prioriteit genoemd, het probleem waarvoor handhaving nodig is, de mate van inzet, de handhavingmethode en de wijze van evaluatie.

Daarnaast is een andere nieuwe ontwikkeling de inzet van zogenaamde flexdiensten. Het is in feite een deel van de vaste capaciteit die niet op de vaste surveillancerondes wordt ingezet, maar flexibel op prioriteiten en acties. De hoeveelheid mensen die daarvoor beschikbaar is, wisselt per dag. Het zijn ook niet allemaal dezelfde mensen. Een paar voorbeelden van de inzet van flexdiensten zijn onder andere: in de eerste week van januari een actie op fietsen in de binnenstad samen met de politie, daarna een week doorkammen Cronjestraat, daarna doorkammen alle vergunninggebieden op bebording, vergunningen en foutparkeerders in 2 weken, en een waarschuwingsactie hondenpoep in een wijkcontractwijk, gevolgd door handhavingactie daarop de week erna.

Sturing op de inzet van handhavingcapaciteit gebeurt nu nog vooral op basis van input. Inmiddels wordt ook de mogelijkheid van sturen op output voorbereid.

2. Beschikbare capaciteit voor handhaving openbare omgeving daadwerkelijk op straat in 2009

De beschikbare capaciteit voor 2009 wordt bepaald in de vorm van uren die daadwerkelijk handhavend op straat worden doorgebracht. Een overzicht van die capaciteit is hieronder opgenomen. Bij deze inzet van capaciteit wordt uitgegaan van *integraliteit* van de handhaving. Integraliteit op individueel microniveau: elke handhaver moet integraal kunnen handhaven (dus brede blik etc.). Integraliteit op mesoniveau: handhaving op alle onderwerpen die met enige frequentie of in enige omvang voorkomen (structureel, of na melding of als project) en tot slot integraliteit op macroniveau: breed op elkaar afgestemd beleid.

	Formatie begroot	Aantal uren op straat per fte per jaar (42 weken x 4,5 =) 198 dagen x 6 uur per dag op straat (4 rondes x 1,5 uur per ronde)	Totaal aantal inzetbare uren op straat
<u>Toezi</u> chthouder	9	1134	10.206 uur
<u>Hand</u> haver	49,8	1134	56.473,2 uur

3. Inzet capaciteit Handhaving Openbare Omgeving

Hieronder volgt een overzicht van de planning voor de inzet van de capaciteit van HOO in 2009. Voor het eerst wordt een verdeling aangehouden naar de achtergrond van de inzet, dat wil zeggen structurele handhaving, hetzij doorlopend, hetzij op melding en daarnaast handhaving in het kader van de meerjarig vastgestelde bestuurlijke prioriteiten. De uren zoals ze hieronder zijn omschreven zijn de geplande uren die in 2009 aan het betreffende onderwerp worden besteed. In het kader van integraal handhaven zullen verschillende taken uiteraard gecombineerd worden uitgevoerd. Voor de wijkcontracten worden feitelijke afspraken gemaakt voor de onderwerpen waarvoor inzet nodig is en de omvang van die inzet. Die afspraken worden ook vastgelegd. Overigens is het overzicht een globale planning. Door middel van monitoring zal doorlopend worden gezien of aanpassing nodig is. De werkzaamheden van HOO zijn goed in te passen in de gekozen prioriteiten.

	Structureel doorlopend	Structureel op melding	Wijk-contracten	Projectmatig
Parkeren (fiscaal/wet Mulder) (50% van het totaal = 33.339 uur)				
Parkeren voetgangersgebied	8.225(17)			
Parkeren binnenstad	8.225			
Parkeren vergunninggebieden	8.225			
Parkeren Waarderpolder				150
Parkeren Schalkwijk				1.500
Parkeren rondom station				450
Parkeren Wijkcontracten			750	

17 Om een indruk te geven, uitgaande van het in koppels lopen van rondes, vergt de inzet van een koppel voor een dagdeel per week gedurende een half jaar ongeveer 156 uur (2 maal 3 uur gedurende 26 weken) van de beschikbare capaciteit. 8.225 uren komt dus ongeveer neer op de inzet van 26 koppels gedurende een heel jaar, 1 dagdeel per week

Totalen Nog te verdelen reserve 5.814 uur	24.675		750	2.100
RVV (stilstaand en rijdend verkeer) (5% van het totaal = 3.334 uur)				
Optreden tegen overtredingen RVV (parkeren overige, verkeersregels, verkeerstekens, rijdend negeren van borden, door rood rijden, fietsen in voetgangersgebied (combiteams met de politie) etc.	2.164			1170 (fietsen/combi- teams met politie)
Totalen	2.164			1.170
Toezicht (27% van het totaal = 18.003 uur)				
Jeugdoverlast algemeen (APV)	2.865			
Jeugdoverlast projecten Novacollege				450
Drugverslaafden (APV)	5.222			
Dak- en thuislozen, dagelijks toezicht bij Brijder en Leger des Heils	5.222			
Aanspreekpunt zijn voor burgers, informatie geven, doorverwijzen etc.	1.634			
Toezicht specifieke gebieden, markten, parkeergarages, scholen, parken	2.610			
Totalen	17.553			450
Bestuursrechtelijk Handhaven/APV (7% van het totaal = 4.667 uur)				
Hondenpoep (APV)			1.079	
Hondenpenningen				156
Loslopende honden	156			
Wild plassen	156			
Sampling		156		
Autowrakken (APV)	156			
Aanhangwagens en caravans (APV)	156			
Uitstallingen (APV)				156
Terrassen (APV)	156			
Reclameborden (APV)		156		
Reclamevoertuigen (APV)		156		

Fietswrakken (APV)	156			
Wildplakken (APV)		156		
Te koop aanbieden voertuigen (APV)				156
Parkeerexcessen fietsen stationsplein (APV)(18)				156
Oevers		Te verwaarlozen aantal uren		
Beschadigde wegen		Te verwaarlozen aantal uren		
Veranderen uitweg (zonder vergunning aanpassen weginrichting)		156		
Precario	156			
Standplaats beleid(19)	156			
Riool aansluitingen		Te verwaarlozen aantal uren		
Toezicht en Handhaving Wet Milieubeheer		156		
Toezicht en handhaving op grond van de afvalstoffen verordening		156		
Afval in het weekend in de zogenaamde zakkenwijken	156			
Overhangend groen ²⁰		Te verwaarlozen aantal uren		
Beschermen tegen annexaties		156		
Innemen openbare grond door middel van illegale bewegwijzering in de waardeerpolder		156		
Innemen openbare weg		156		
Overige op grond van de APV, namelijk:		Te verwaarlozen		

18 Het stationsplein wordt in het eerste kwartaal van 2009 qua fietsen een speerpunt. Na de hele renovatie zal het stationsplein regelmatig moeten worden gecontroleerd op gestalde fietsen. Met juridische zaken zal worden gezien welke aanvullende maatregelen nodig zijn om hier efficiënter te kunnen handhaven.

19 Om meer beweging te krijgen in de beschikbaarheid van standplaatsen is een nieuw standplaatsenbeleid vastgesteld. Van belang is dat de verkoopinrichtingen mobiel zijn en na verkooptijden worden verwijderd. Handhaving hierop is van belang omdat in het verleden vele mobiele standplaatsen getransformeerd zijn in vaste verkoopinrichtingen.

20 Igv illegale kap wordt proces-verbaal wordt opgemaakt. De officier van justitie bepaalt of de zaak voor de rechter komt of niet. In veel gevallen wordt door de gemeente een herplantplicht opgelegd van een zware boom. De handhaving hiervan ligt niet bij HOO.

		aantal uren		
Totalen	1.404	1.560	1.079	624
CGD (1% van het totaal = 666 uur)				
Ondersteunen bij rampen en calamiteiten, inrichten actiecentrum, coördineren en uitvoeren deelproces evacueren en verplaatsen, ondersteunen hulp en ordediensten.		666		
Totalen		666		
Evenementen (10% van het totaal = 6.668 uur)				
Voorbereiden, schouwen, signaleren en adviseren rondom evenementen				1667
Handhaven van de orde in de openbare omgeving samen met hulp- en ordediensten. Bewaken openbare veiligheid.				1667
Begeleiden verkeersstromen				1667
Tegengaan verkeersoverlast van parkeren				1667
Totalen				6.668

Bijlage 3 Handhaving Bebouwde Omgeving (HBO)

1 Inleiding

De afdeling HBO voert qua integraliteit de toezicht en handhaving uit op bouw, milieu, brandveiligheid en ruimtelijke ordening voor zover het de bebouwde omgeving betreft. De omslag naar meer integrale en wijkgerichte handhaving en oog- oorfunctie voor de taakvelden van de ander is in volle gang.

Integraal handhaven vergt bij HBO in ieder geval de volgende aspecten van de medewerkers:

- kennis hebben van een van de specialistische taakvelden (milieu(proces)kunde, bouwkunde etc) en van de potentiële overtredingen (wet- en regelgeving) en weten hoe op basis van deskundigheid bepaald kan worden hoe met toepassing van met name het bestuursrecht de overtreding kan worden opgeheven;
- oog hebben voor dit brede scala aan overtredingen en niet alleen op bijvoorbeeld bouwen;
- handelen conform de afgesproken kaders (landelijk toezichtsprotocol, kwaliteitscriteria handhaving milieu, prioriteitenladder, projecten); handhaven vergt immers voortdurend keuzes maken tussen lichtere en ernstiger overtredingen.

2. Beschikbare capaciteit voor handhaving bebouwde omgeving

De afdeling HBO beschikt over 35,89 fte, waarvan 24,89 fte inspecteurs zijn en 3,61 fte juristen en overig 7,39 fte aan administratieve- en procesondersteuning en management.

3. Prioriteitstelling

De dagelijkse werkzaamheden zijn voor het grootste deel te typeren als regulier werk. Dit betekent dat het werk bijna geheel wordt bepaald door de beginselplicht tot handhaving. Daarbinnen wordt met toepassing van verschillende toepassingen het reguliere werk geprioriteerd.

In de afgelopen jaren zijn voor deze prioritering de volgende hulpinstrumenten ontwikkeld:

1. een prioriteitenladder, welke in 2008 is verbreed met milieu en brandveiligheidsaspecten;
2. het landelijk toezichtsprotocol waarin niveaus binnen de controle worden benoemd aangaande de bouw-, brand- en enkele milieuaspecten, voor zover gekoppeld aan het Bouwbesluit.
3. Inrichtingen, die onder de werkingssfeer van de Wet milieubeheer vallen, worden op grond van het Besluit kwaliteitscriteria handhaving milieubeheer periodiek gecontroleerd. Tot 2008 gold in Haarlem de volgende periodiciteit: Categorie 1 (1 x per 10 jaar); Categorie 2 (1 x per 5 jaar); Categorie 3 (1 x per 2 jaar); Categorie 4 (1 x per jaar).

Het aanbod van het reguliere werk zou op basis van de landelijke kengetallen alle beschikbare uren benutten. Daarom wordt al jaren en is het ook het landelijk beeld onder de normen van VROM gehandhaafd. Dit betekent dat het landelijk toezichtprotocol voor een deel niet wordt gevolgd (nadruk ligt op constructieve en brandveiligheid) en er keuzes worden gemaakt in de handhaving milieu.

4 Reguliere werkzaamheden

Toezicht en handhaving van de verleende vergunningen	
Beschrijving	Toezicht en handhaving van de verleende vergunningen op constructieve en brandveiligheid.
Projectleider/ eigenaar	Gemeente Haarlem (HBO)
Betrokken partners	Politie, OM, provincie, RACM, VRK (Brandweer)

Werkafspraken	- toezicht en handhaving op bouwen conform de vergunning met toepassing van het landelijk toezichtprotocol bij reguliere bouwvergunningen; - toezicht en handhaving op verbouwingen aan rijks- en gemeentelijke monumenten (NB Toezicht en handhaving op monumenten heeft alleen een hoge prioriteit, als het monument in de categorie extra aanwijzing gemeentelijke monumenten past en/of indien de overtreding een definitief karakter heeft; dus geen zonneschermbord of schuurtje, maar wel een dakkapel of serre); - toezicht en handhaving op klachten/meldingen/verzoeken om handhaving die ontvankelijk zijn en de toets van de prioriteitenladder doorstaan; - periodiek toezicht en handhaving op categorie 3 en 4 inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer; - brandveiligheid in gebouwen (in beginsel niet zijnde woningen), horeca, gebruiksvergunningen/-meldingen; - vijf logeerinrichtingen op brandveiligheid; - 24-uurs bereikbaarheid (piket); - beperkte BOA-taken op het milieuterrein op basis van afspraken met de politie (Regionaal Milieu Team) en het Openbaar Ministerie (Functioneel Parket); - vuurwerkcontrole; - maximaal twee woonwagenlocaties per jaar - toezicht en handhaving op een beperkt aantal (max 3) panden in gemeentelijk eigendom die in slechte staat verkeren; - enkele handhavingszaken op grond van de Wet bodembescherming; - BEVI-inrichtingen; - steekproefsgewijs asbest (maximaal twee zaken per jaar). De volgende zaken worden door de gemeente in principe niet gehandhaafd (uitwerking van paragraaf 3): - lichte bouwvergunningen worden niet gecontroleerd (dit betreffen bijvoorbeeld dakkapellen, zonneschermen, schuurtjes, schuttingen, serres etc); - vergunningsvrije bouw; - bij reguliere bouwvergunningen wordt het aantal toetsmomenten, afhankelijk van eerdere positieve ervaringen, minder of wordt de vergunning geheel niet gecontroleerd; - naar aanleiding van klachten/meldingen/verzoeken om handhaving inzake lichte overtredingen; - categorie 1 en 2 van de milieumeldingplichtige inrichtingen worden niet gecontroleerd (m.u.v. horeca en gemeentelijke inrichtingen);
---------------	--

	- op illegaal en strijdig gebruik behalve op basis van een klacht/melding en met toepassing van de prioriteitenladder; - indien zich geen wijzigingen voordoen aan het reclameobject aan de gevel wordt niet gecontroleerd en getoetst aan de uitgangspunten uit de nota: “Buitenreclame in Haarlem”; - bestaande woningkwaliteit; - bouwfysica (balansventilatie) en energienorm; - CV-installaties.
Looptijd	Permanent

5 Werkzaamheden specifiek voor gekozen bestuurlijke prioriteit

Toezicht bij evenementen	
Beschrijving	Voldoende toezicht en sterke handhaving door middel van een programma aanpak op specifiek door de gemeente gekozen evenementen. Indien de HBO-aspecten bij categorie A evenementen van toepassing zijn worden deze standaard gecontroleerd. De overige evenementen worden in beperkte mate en steekproefsgewijs gecontroleerd.
Projectleider/ eigenaar	Gemeente Haarlem (VHR)
Betrokken partners	Politie VRK (Brandweer), HBO, OV, VHR, evenementenmanager van de gemeente en HOO
Werkafspraken	In samenwerking met de projectgroep evenementen zal een keuze worden gemaakt in het aantal controles en op welke aspecten de controles vanuit HBO zullen plaatsvinden: - bouwkundige toetsing (constructieve veiligheid in maximaal 20 situaties) - geluid (bij een aantal evenementen: Bevrijdingspop, Haarlem Jazz, skate event) - veiligheid (gasflessen, gekeurde brandblussers) steekproefsgewijs bij kleine(re) evenementen - lozingen Totaal worden door HBO aan maximaal 30 evenementen toezichthoudende / handhavende taken uitgevoerd. Aangezien deze controles met name plaatsvinden in de avond-, nacht- als weekendperiode, drukken deze uren zwaar op de regulier beschikbare capaciteit.
Uren inspecteurs	550
Uren juridisch	20

Prioriteitenladder – bestuursrecht HBO

Combinatie van punten is mogelijk.

1 Vakgebiedgerichte weegfactoren

	Bouwen zonder bouw/monum/sloop -vergunning de bouw is in uitvoering	10	
punten	Gebouwd zonder, of in afwijking van de bouw/monum/sloop -vergunning, niet te legaliseren	7	
	Gebouwd zonder, of in afwijking van de bouw/monum/sloop -vergunning, wel te legaliseren	5	
	Strijd met de Haarlemse Bouwverordening, (bijv. hinderartikel)	5	
	Gebruik in strijd met het bestemmingsplan	5	
	Strijdig met bouwbesluit bestaande bouw	7	
	Strijdig met bouwbesluit nieuwbouw	5	
	Milieuplichtig bedrijf in werking zonder of in afwijking van milieuvergunning of –melding, niet te legaliseren	7	
punten	Milieuplichtig bedrijf in werking zonder of in afwijking van milieuvergunning of –melding, wel te legaliseren	5	
	Overtredingen horeca	6	
	Overtredingen bij bedrijf in milieucategorie 4	8	
	Overtredingen bij bedrijf in milieucategorie 3	6	
	Overtredingen bij bedrijf die valt onder het type C, categorie 1 en 2	1	
	Activiteit in afwijking van het Gebruiksbesluit, niet te legaliseren	8	
	Activiteit in afwijking van het Gebruiksbesluit, wel te legaliseren	5	
	Overtreding voorschriften (incl. maatwerkvoorschriften)	5	

2 Inhoudelijke weegfactoren**Gevaar**

Keuze	Levensbedreigende situatie (brandgevaar, gevaar voor passanten, gevaar omdat bewoners niet zelfredzaam zijn, explosiegevaar, ernstige constructieve gebreken etc.)	altijd	aktieve
	Gevaarlijke situatie (constructieve gebreken, gevaarlijke stoffen)	7	
	Zware overlast veroorzakend, ernstige schade aan het milieu veroorzakend	7	
	Lichte overlast veroorzakend, lichte schade aan het milieu veroorzakend	2	
	Geen overlast voor derden, geen/zeer geringe belasting voor het milieu	0	

Omvang / hinder

Keuze	Grote omvang overtreding (huis gebouwd, volledig verkrotte woning, kernovertredingen uit het handhavingsarrangement met politie en justitie etc.)	7	
	Overtreding is niet groot maar ook niet te verwaarlozen klein	3	

3 Externe weegfactoren**Feiten**

Kies	Bestemmingsplan jonger dan 2 jaar (alleen bij strijdig gebruik)	3	
	Bestemmingsplan 2 – 5 jaar	1	

punten	Zichtbaar vanaf de openbare weg	3	
	Herhaling overtreding na eerdere sanctie (al eerder aangeschreven)	3	
	Precedentwerking (zoals bedrijf op volkstuinterrein etc.)	3	
	Rijksmonument / Gemeentelijk monument (of BB pand bij gevelwijziging) of beschermd stads- of dorpsgezicht	7	
	Gemeentelijk bezit / eigendom / drijver van de inrichting	5	

Lage(re) prioriteit, tenzij monumentaal of eigendom of in beheer van de gemeente

minpunten	Lichte bouwvergunningen	-10	
	Vergunningsvrije bouwwerken	-10	
	Type A bedrijven	-8	
	Type B, categorie 1 en 2, tenzij horeca	-6	
	Illegale situatie > 5 jaar (zonder dat eerder is opgetreden)	-4	
	Illegale situatie door wijziging wetgeving	-5	
	Illegale situatie in andere situaties gedoogd (= gelijkheidsbeginsel)	-6	

4 Bestuurlijke factoren

In nauw overleg met de leidinggevende, indien bij incident sprake is van:

Meerjarenprogramma

<i>Projecten:</i>
Wonen en detailhandel in de Waarderpolder
Woonfraude
Waarderhaven
Woonwagenzaken
<i>Programma's:</i>
Illegaal gebruik, illegale activiteiten zonder bouwvergunning
Westelijk tuinbouwgebied
Asbest
Horeca
Hotels/logeerinrichtingen en brandveiligheid
Vuurwerk
Gemeentelijke inrichtingen
Bodem
Toezicht bij evenementen
Reclame
<i>Verplichte projecten:</i>
Wabo-proof
Monumenten
Externe Veiligheid

Panden in slechte staat, gemeentelijk eigendom (rotte kiezen)

In principe geen actie indien sprake is van:

Lichte bouwvergunningen, tenzij bij monumenten, waaronder:
--

- Schotelantennes - Dakkappen - Zonneschermen - GSM-masten - Schuurtjes - Serres

Categorie 1 en 2 (milieu), tenzij de gemeente drijver van de inrichting is of horeca
--

Geen wijzigingen aan het reclameobject zich hebben voorgedaan

Bijlage 4 Veiligheid en Handhavingsregie

1 Inleiding

De gemeentelijke organisatie is (slechts) één van de spelers in het kader van het integraal veiligheidsbeleid. De effectiviteit van de uitvoering van het beleid is afhankelijk van een groot aantal organisaties en vooral van de afstemming tussen deze organisaties. De gemeente heeft in het werkveld een bijzondere positie: zij is regisseur. In het kader van het integraal veiligheidsbeleid is de regierol, ambtelijk gezien, belegd bij de hoofdafdeling Veiligheid Vergunningen en Handhaving (VVH). Handhavingregie is onder te verdelen in bestuurlijke, interne en uitvoerende regie.

Bestuurlijke regie is erop gericht om relevante partijen te binden aan de doelen en werkwijze van de samenwerking en aan de bijdrage van de onderscheiden actoren. Gezien haar verantwoordelijkheid voor openbare orde en veiligheid, zal een gemeente in het veiligheidsdomein voor alle partijen de aangewezen partij zijn als bestuurlijk regisseur. Die erkenning alleen is niet voldoende om daadwerkelijk de regie te hebben en om partners te kunnen binden aan een bepaalde doelstelling. Een gemeente moet ook door haar interne organisatie laten zien dat ze haar regierol serieus neemt en dat het desbetreffende beleid ook prioriteit heeft. Dat vraagt om interne regie om het thema ook intern op de agenda te krijgen. Die interne regie bestaat uit verschillende activiteiten: er moet een analyse van veiligheidsproblemen worden gemaakt, het thema moet bij een bestuurder belegd worden, er moet geïnvesteerd worden in een ambtelijk ondersteuningsapparaat én samenwerking tussen verschillende afdelingen. Uiteindelijk komt het aan op de uitvoering van het beleid en dit vraagt dus om regie op het uitvoerende niveau. De uitvoerende regie is gericht op de praktische afstemming tussen de professionals die een taak hebben op het terrein van veiligheid. In feite is dit het belangrijkste regieniveau en ook het niveau waarop de inspanningen van de andere regieniveaus verzilverd kunnen worden. Wil een gemeente effectief zijn in haar regierol, dan zal zij op alle niveaus moeten acteren.

2. Capaciteit

Fte	Ten behoeve van
1 projectmedewerker	beleidsvoorbereiding, evenementen, bestuurlijk handhaven.
1 projectmedewerker	beleidsvoorbereiding, bestuurlijk handhaven en BIBOB
1 projectmedewerker	BIBOB
1 Veiligheidsmanager	beleidsvoorbereiding en handhavingsregie

Onder beleidsvoorbereiding wordt verstaan het uitwerken van voorgenomen beleid van of voor verantwoordelijke bestuurders en het beantwoorden van vragen op basis van dat beleid.

Onder bestuurlijk handhaven wordt hier verstaan het handhaven van de openbare orde in voor het publiek toegankelijke inrichtingen. Het gaat dan om het voorbereiden van besluiten door het verantwoordelijk bestuur, zoals (tijdelijke) sluiting van een café, coffeeshop, e.d. naar aanleiding van bevindingen van politie, handhavers van de gemeente, arbeidsinspectie, etc.

3. Prioriteitstelling

Leefbaarheid wijken, Jeugd en veiligheid en de veilige binnenstad (en evenementen)

Zijn in afzonderlijke actieprogramma's beschreven en door college vastgesteld (waarin ook andere activiteiten dan handhaving zijn opgenomen). Het voeren van regie op gemeentelijke handhaving bij evenementen en het coördineren met andere diensten is daarin opgenomen.

Bestuurlijke aanpak van criminaliteit

De gemeente Haarlem besteedt structureel aandacht aan het behoud van integriteit. Het gaat daarbij niet alleen om het eigen handelen maar ook om handelen dat betrekking heeft op het verlenen van vergunningen, subsidies of overheidsopdrachten. Enerzijds wil de gemeente voorkomen dat criminelen en criminele organisaties gefaciliteerd worden om criminele activiteiten en inkomsten te legaliseren. Anderzijds wil de gemeente voorkomen dat eerlijke ondernemers benadeeld worden door criminele concurrentie. In 2007 is de gemeente begonnen met het uitvoeren van de Wet bevordering integriteitbeoordelingen door het openbaar bestuur (wet BIBOB). In 2008²¹ is dit voortgezet en is voor het eerst ervaring opgedaan met het intrekken van een vergunning en juridische procedures rond behandelde zaken. In 2009 zal het toepassen van de BIBOB wetgeving onverminderd worden toegepast.

4 Werkzaamheden

Bestuurlijk handhaven bij overtredingen in horeca- en coffeeshopbeleid	
Beschrijving	Overlast en geweld in of rond horecagelegenheden is vanzelfsprekend ongewenst. Als er sprake is van een geweldsdelict van enige betekenis, waarbij een relatie gelegd kan worden tussen het geweld en de wijze van exploiteren van een horeca-inrichting, kan direct de ontheffing van sluitingstijden worden ingetrokken, de sluitingstijden worden vervroegd of de zaak gesloten worden. Hierbij wordt samengewerkt met het horecateam van de politie. Daarnaast kunnen door handhavende diensten, zoals de politie en handhavers van de gemeente, overtredingen van de voorwaarden van vergunningen van horeca inrichtingen en gedoogde coffeeshops worden geconstateerd.
Projectleider/ eigenaar	Politie voor toezicht en handhaven horeca en coffeeshops Gemeente (VHR) voor bestuurlijk handhaven.
Betrokken partners	Politie
Werkafspraken	- Eerste (lichte) overtreding: waarschuwing - Vervolg of zwaardere overtredingen: bestuurlijke sanctie
Looptijd	Permanent
Budget	Regulier budget van betrokken diensten.

BIBOB screening nieuwe aanvragen horecabedrijven/coffeeshops	
Beschrijving	Bij nieuwe vergunningaanvragen voor zowel horeca als coffeeshops wordt het BIBOB instrumentarium toegepast. Voor coffeeshops geldt dat sprake is van een maximeringbeleid (15).

²¹ Informatienota 'Evaluatie BIBOB-pilot gemeente Haarlem' Reg.nr. 2008/166611

	Aangezien er op dit moment 16 coffeeshops in Haarlem zijn zullen er nauwelijks nieuwe aanvragen worden verwerkt. Als er gegronde redenen zijn (bijvoorbeeld tips van politie of OM) kunnen bestaande vergunninghouders in de horeca worden doorgelicht met BIBOB. Voor coffeeshops geldt hetzelfde.
Projectleider/ eigenaar	Gemeente Haarlem (VHR)
Betrokken partners	Politie en OM
Werkafspraken	• Alle nieuwe vergunningaanvragen voor horeca en coffeeshops worden onderworpen aan de zgn. lichte toets (schatting voor 2009 100 keer). • Hieruit en uit tips wordt bij aanleiding de zgn. zware toets toegepast (schatting voor 2009 15 keer). • Hieruit en uit tips wordt bij aanleiding een advies aanvraag ingediend bij het landelijk bureau BIBOB (schatting voor 2009 6 keer).
Looptijd	permanent
Budget	Regulier € 50.000 opgenomen in begroting (1091 4669 7130)

BIBOB screening nieuwe aanvragen prostitutiebedrijven

Beschrijving	Eerder heeft de gemeente Haarlem gekozen om de verleende vergunningen aan de seksinrichtingen (waaronder de prostitutiebranche) te controleren met de BIBOB wetgeving. In 2009 moeten enige lopende onderzoeken van de bestaande seksinrichtingen worden afgerond. Daarnaast worden alle nieuwe aanvragen gescreend.
Projectleider/ eigenaar	Gemeente Haarlem (VHR)
Betrokken partners	Politie
Werkafspraken	Alle nieuwe (en bestaande) prostitutiebedrijven worden gescreend middels de toetsingscriteria van BIBOB. Schatting 2009 4 keer.
Looptijd	Permanent
Budget	Zie hierboven

Verbeteren kwaliteit toepassen BIBOB

Beschrijving	Met de term 'bevorderen alertheid vergunningverleners' is in eerdere actieprogramma's de noodzaak om door opleiding en middelen de BIBOB wetgeving te kunnen toepassen omschreven. Dit is een voortdurend proces. Opleiding, samenwerking met partners en het inzetten van middelen of instrumenten moeten constant vernieuwd worden naar aanleiding van jurisprudentie en andere ontwikkelingen. Het ontsluiten en analyseren van informatie over criminaliteit én het samenwerken met andere gemeenten in Kennemerland moet nader gestalte krijgen in 2009.
--------------	---

Projectleider/ eigenaar	Gemeente Haarlem (VHR)
Betrokken partners	Politie, O.M., gemeenten in Kennemerland, RIEC-NH
Werkafspraken	Worden in 2009 gemaakt.
Looptijd	Permanent
Budget	2009 € 40.000,-- (BDU)

Oplossen van knelpunten binnen de handhaving

Beschrijving	Handhaven (waaronder toezicht houden) van wet en regelgeving waarbij samengewerkt moet worden tussen verschillende afdelingen of partners leidt soms tot knelpunten. Dit kan geconstateerd worden door betrokkenen of gemeld worden door burgers. De gemeente Haarlem voert actief regie om deze knelpunten op te lossen of de aanpak te verbeteren. Kenmerkend van de bedoelde knelpunten is dat het meestal complexe problemen betreft. Het kan zowel structurele als acute knelpunten in de veiligheid betreffen. Onderdeel van de aanpak is het adviseren aan betrokken diensten toekomstige problemen te voorkomen. De afdeling Veiligheid en handhavingsregie werkt samen met partners in de projecten: • HIT (horeca-interventie team) • Convenant Handhavingsknelpunten • Hennep-convenant • RIEC-NH en regionale Bibob aanpak • Bibob samenwerking Haarlem • Overleg mensenhandel – prostitutie politie
Projectleider/ eigenaar	Gemeente Haarlem (VHR)
Betrokken partners	Alle partners buiten de gemeente in de veiligheidsketen en alle afdelingen binnen de gemeente die daarmee te maken hebben.
Werkafspraken	In 2009 worden minstens 10 knelpunten behandeld
Looptijd	permanent
Budget	Regulier € 10.000 opgenomen in begroting (1081 4357 7110)

Handhaving prostitutiebedrijven

Beschrijving	De gemeente Haarlem voert al jarenlang een duidelijk handhavingsbeleid op seksinrichtingen omschreven in de prostitutienota en het prostitutiesanctiebeleid. Het controleren van vergunde seksinrichtingen in Haarlem door de politie en gemeente én het toepassen van BIBOB in andere gemeenten kan tot gevolg hebben dat de illegale prostitutie toeneemt. Indien concrete informatie beschikbaar is dat illegale prostitutie in een inrichting wordt uitgeoefend voert de gemeente Haarlem regie op de bestuurlijke aanpak daarvan. De gemeente Haarlem volgt de beleidsmatige landelijke en regionale ontwikkelingen met de
--------------	--

	bedoeling initiatieven te ontwikkelen om de handhaving te verbeteren.
Projectleider/ eigenaar	Gemeente Haarlem (VHR)
Betrokken partners	Politie, andere gemeenten, arbeidsinspectie, GGD.
Werkafspraken	Legale seksinrichting: • Eerste (lichte) overtreding: waarschuwing • Vervolg of zwaardere overtreding bestuurlijke sanctie Illegale seksinrichting: • Bestuurlijk handhaven.
Looptijd	permanent
Budget	Regulier

Bijlage 5 Overige handhavende werkzaamheden

Afdeling Debiteurenbeheer en Fraudebestrijding

1 Inleiding

De afdeling Debiteurenbeheer en Fraudebestrijding is onderdeel van de hoofdafdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het doel van handhaving voor de afdeling Debiteurenbeheer en Fraudebestrijding is niet zozeer het vergroten van de pakkans bij misbruik van voorzieningen, als wel het streven naar een zo groot mogelijke naleving van de verplichtingen in de wet en regelgeving. Het bevorderen van naleving van de wet en regelgeving draagt bij aan het voorkomen van misbruik van voorzieningen, aan het wekken van vertrouwen van de burger en aan het vergroten van draagvlak voor de sociale zekerheid.

Binnen de sociale zekerheid is het motto daarom ‘hoogwaardig handhaven’. In dat kader wordt wel gesproken over de handhavingsketen van preventie, controle, opsporen en sanctioneren: op verschillende momenten en in verschillende situaties worden de dan passende handhavingsinstrumenten ingezet.

2. Fraudebestrijding

Dit hoofdstuk in het handhavingsprogramma gaat vooral in op het repressieve deel (waar overigens ook een preventieve werking van uit gaat).

Andere, samenhangende onderdelen van handhaving in dit kader, zijn opgenomen in de nota ‘De WWB Hoogwaardig Handhaven in Haarlem 2008-2010’. Een voorbeeld daarvan is het verbeteren van de communicatie naar klanten door het aanstellen van klantmanagers. De afdeling fraudebestrijding werkt aan het verbeteren van terugkoppeling en overleg tussen de handhavers en klantmanagers.

Het bureau Fraudebestrijding heeft in 2008 een kwaliteitslag gemaakt op het gebied van handhaving. Namelijk op het gebied van rapportages, signalen en afhandeling van deze signalen.

3. Samenwerking met omliggende gemeenten.

De afdeling fraudebestrijding streeft naar samenwerking met omliggende gemeenten om de handhaving en opsporing en de kwaliteit daarvan te verbeteren. Het werkgebied van de sociale recherche is, naast de gemeenten Heemstede, Haarlemmerliede, Bloemendaal en Zandvoort, uitgebreid met de gemeente Velsen.

Daarnaast werkt de afdeling mee aan samenwerkingsverbanden met andere overheidsdiensten die op basis van convenanten zijn aangegaan. Voorbeelden van enige projecten zijn:

- project GOEDFOUT uitvoeren (fraude in combinatie met criminele inkomsten, pilot beslagleggen op onroerend goed in het buitenland);
- project Waterproof (regionaal handhavingproject op waterverbruik);
- ondersteunen bij HIT (Horeca Interventie Team. Samenwerkingsverband van Arbeidsinspectie, politie, belastingdienst);
- project Ongebruikelijk Bezit (samenwerkingsverband van politie, belastingdienst e.a.).

4. Capaciteit

Fte	Ten behoeve van
2	Bijzondere controle
5	Handhaving (aan de poort)
3	Sociale recherche (Haarlem)
1,7	Sociale recherche (omliggende gemeenten)
1	Bureauhoofd

4. Overzicht van activiteiten en werkafspraken

Bestuurlijk handhaven van Wet werk & bijstand		
Beschrijving	De verwachte nieuwe instroom van klanten in 2009 vraagt een intensivering van handhaving aan de poort. Enkele projecten op het gebied van handhaving en opsporing in samenwerking met ketenpartners zullen uitgevoerd worden en er zal onderzoek verricht worden naar een efficiënte signaalafhandeling door de bijzonder controleurs.	
Projectleider/ eigenaar	Afdeling debiteurenbeheer en fraudebestrijding	
Betrokken partners	Verschillende uitkerende instanties en opsporingsdiensten	
Werkafspraken	Totaal aantal controleonderzoeken	125
	Huisbezoeken	50
	Confrontatiegesprekken	100
	Beëindigingen	75
	Wijzigingen in uitkering	10
	Processen-verbaal	40
Looptijd	Permanent	
Budget	Regulier budget.	

Toelichting:

- Controleonderzoek: onderzoek naar aanleiding van een binnengekomen signaal/melding
- Huisbezoek: klant wordt thuis bezocht (bij vragen over leefsituatie)
- Confrontatiegesprek: klant wordt uitgenodigd voor een gesprek in de spreekkamer
- Beëindiging: stopzetten van een uitkering
- Wijziging in uitkering: bijvoorbeeld van alleenstaand naar samenwonend
- Aantal processen-verbaal: een dusdanig overtreding van de bijstand wetgeving en of andere wetgeving dat een proces-verbaal wordt opgemaakt en aangeboden aan het Openbaar Ministerie (bij een fraudebedrag van meer dan € 10.000)

Havendienst

1 Inleiding

De Havendienst is als organisatie belast met het toezicht en handhaving op het gemeentelijk openbaar water. Specifiek is de Havendienst belast met de volgende taken:

- *Nautisch vaarwegbeheer*: toezicht op het Haarlemse binnenwater op de vlote en veilige doorvaart. De wettelijke basis hiervoor vormen de Scheepvaartverkeerswet (SVW) en het Binnenvaartpolitiereglement (BPR). Dit reglement houdt verkeers- en gedragsregels in ter voorkoming van aanvaring of aandrijving. De gemeente Haarlem is aangewezen als bevoegd gezag.
- *Orderingsbeheer*: water maakt onderdeel uit van de openbare ruimte. In de Scheepvaart- en Havenverordening en de Woonschepenverordening is de bevoegdheid van het college van B&W geregeld voor het afgeven van vergunningen voor het afmeren van woonboten en (plezier-) vaartuigen en het aanleggen van steigers. Ook is hierbij het toezicht en de handhaving voorbehouden aan het college van B&W en gemandateerd aan de Havendienst. De Verordening Openbaar Water (VOW) komt in de plaats van de Scheepvaart- en Havenverordening en de Woonschepenverordening.
- *Belastingbetaling*: de Havendienst int en handhaaft de verplichting tot het betalen van precario en havengeld op grond van de Havengeldverordening en de Precarioverordening.
- *Wrakkenwet*: de Havendienst handhaaft op overtreding van deze wet.

De opstelling en aanbidding aan de Raad van de nota 'Handhaving op het water' zal in 2009 plaatsvinden.

2 Capaciteit

Voorwaarde bij de prioriteitstelling is een systematisch en gestructureerd toezicht en voldoende personele capaciteit om doortastend op te treden tegen geconstateerde overtredingen. In de nog vast te stellen nota zullen een aantal maatregelen genomen dienen te worden: o.a. het aanwijzen door het college van B&W van twee (2) FTE toezichthouders c.q. Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) bij de Havendienst.

3 Werkzaamheden handhaving

werkzaamheden handhaving havendienst	
Beschrijving	- Toezicht en controle op de wet en regelgeving. - Het toezicht en de controle op betaling via betaalautomaten door de toezichthouders. - Toezicht en controle op de betaling van doorvaartgeld in de zomer. - Voor het organiseren van evenementen op het water is toestemming nodig. De Havendienst adviseert en kijkt of begeleiding of stremming bij het evenement nodig is. - Bestuurlijke handhaving (zoals omschreven bij capaciteit).
Projectleider/ eigenaar	havendienst
Betrokken partners	
Werkafspraken	Nog niet geconcretiseerd
Looptijd	Permanent
Budget	Regulier

Bijlage 6 Scenario's ten aanzien van een hoger ambitieniveau

Ten aanzien van de reguliere werkzaamheden zijn er een aantal onderwerpen die naar een hoger ambitieniveau gebracht kunnen worden. Gelet op de verscheidenheid van onderwerpen zijn ze onderling niet met elkaar te vergelijken, bij alle onderwerpen echter kan een hoger ambitieniveau worden aangegeven:

1. Annexatie gemeenteground
2. Vergunningsvrij bouwen
3. Licht bouwvergunningplichtig
4. Inrichtingen in de categorie 1 en 2 bij de Wet milieubeheer
5. Handhaving op bestemmingsplannen, strijdig gebruik en illegale bouw (wordt alleen aangepakt als er een melding/klacht komt en de prioriteitenladder is toegepast)
 - a. Westelijk Tuinbouwgebied
 - b. Woningen / detailhandel Waarderpolder
 - c. Waarderhaven
 - d. Woonwagenlocaties
6. Bestaande woningkwaliteit / illegale onderhuur, woonfraude

Om de impact van dit hogere ambitieniveau in capaciteit inzichtelijk te maken, worden hier per onderwerp scenario's geschetst die aangeven hoe het onderwerp nu wordt aangepakt, scenario 1 en hoe het onderwerp aangepakt zou kunnen worden en wat daar de consequenties van zijn, scenario 2. Tot slot worden de financiële consequenties aangegeven van de verschillende scenario's.

1. Annexatie gemeenteground	
Beschrijving	Terughalen of verkopen van geannexeerde gemeenteground. De inschatting is dat door heel Haarlem gedurende vele jaren op vele percelen gemeenteground is ingelijfd. Dat proces gaat nog steeds door.
Projectleider/ eigenaar	Gemeente Haarlem (HOO)
Werkafspraken	Grondige aanpak van deze annexaties vergt niet alleen een zorgvuldig voorbereide beleidsbeslissing maar vooral eerst een gedegen analyse van de omvang van het probleem en de mogelijke oplossingen daarvoor. Al bij deze voorbereidingsfase zouden diverse afdelingen van de gemeentelijke organisatie betrokken moeten worden en bij de uitvoering daarvan des te meer. Het vergt bovendien een groot opgezette projectmatige aanpak die vele jaren zal vergen.
Scenario 1 (actualiteit)	Geen activiteiten, tenzij melding van een hinderlijke of gevaarlijke situatie wordt gemaakt.
Ureninzet	156 uur op jaarbasis
Begroting	Passend in huidige begroting
Scenario 2	Probleemanalyse, oplossingenstudie en plan van aanpak (1 ^e deel). Op basis daarvan een beleidsbeslissing, opzet project en vervolgens uitvoering van het project (2 ^e deel).
Ureninzet	Externe opdracht 1 ^e deel; geschatte kosten € 80.000,-

Begroting	Kadernota
-----------	-----------

2. Vergunningsvrij bouwen

Beschrijving	Een deel van de verbouwde activiteiten zijn vergunningsvrij, maar dienen te allen tijde conform het Bouwbesluit te worden uitgevoerd.
Projectleider/ eigenaar	HBO
Scenario 1 (actualiteit)	Geen activiteiten, tenzij gevaarlijke situaties Voor dit scenario geldt dat landelijk geen enkele gemeente deze vergunningsvrije werkzaamheden actief toetst aan het Bouwbesluit en dat er geringe consequenties op het gebied van veiligheid aan de orde zijn.
Ureninzet	40 uur op jaarbasis
Begroting	Passend in huidige begroting
Scenario 2	Pro-actieve houding en actieve naleving van alle bouwactiviteiten aan het Bouwbesluit. Geschatte ureninzet: bij alle controles dient het vergunningsvrij bouwen te worden getoetst aan het Bouwbesluit
Ureninzet	Toename van 3000 tot 3500 uur (ten minste 5 uur per plan, op jaarbasis ongeveer 600 tot 700)
Begroting	Bijna 3 fte extra

3. Lichte bouwvergunningen

Beschrijving	Voor lichte bouwvergunningen hoeft slechts een beperkte procedure op grond van de Woningwet te worden doorlopen. Wat lichte bouwvergunningplichtige zaken zijn is limitatief geregeld door de wetgever. Gedacht kan daarbij worden aan bijvoorbeeld dakkapellen en uitbouwen bij woningen.
Projectleider/ eigenaar	HBO
Scenario 1 (actualiteit)	Geen activiteiten, tenzij gevaarlijke situaties of monumenten Binnen dit scenario zijn er geringe consequenties op het gebied van veiligheid te verwachten doordat in gevaarlijke situaties en/of bij monumenten wel wordt opgetreden.
Ureninzet	1500 uur op jaarbasis (ongeveer 100 plannen en zo'n 15 uur per plan)
Begroting	Passend in huidige begroting
Scenario 2	Altijd toezicht op uitvoering indien er sprake is van een lichte bouwvergunning.
Ureninzet	Toename van 4500 uur (inzet op toezicht en handhaving bij lichte bouwvergunningen naar het aantal van ongeveer 300 op jaarbasis)
Begroting	Ruim 3,5 fte extra

4. Categorie 1 en 2 Wm

Beschrijving	Alle bedrijven die onder de werkingssfeer van de Wet milieubeheer vallen zijn ingedeeld in 4 categorieën (categorie 1, 2, 3, 4). Op basis van vastgestelde richtlijnen is de controlefrequentie voor de bedrijven in categorie 1 op 1 x per 10 jaar en voor categorie 2 op 1 x per 5 jaar gesteld. Dit betreft dan ook de in milieu-optiek minder relevante bedrijven, zoals kantoorgebouwen en kleinere detailhandel.
Projectleider/ eigenaar	HBO
Scenario 1 (actualiteit)	Geen activiteiten, tenzij gevaarlijke situaties, gemeentelijke inrichtingen, horeca. Ten aanzien van deze inrichtingen geldt dat deze qua omvang en uitstraling via het “kijk-in-de-wijk-project” binnen de afdeling HBO wel qua omvang in de gaten worden gehouden. Binnen het “kijk-in-de-wijk” zorgen we er voor dat inspecteurs gezamenlijk weten wat er zich voordoet in de wijk en geven we inhoud aan de oog- en oorfunctie op het gebied van bouw, milieu, ruimtelijke ordening en brandveiligheid. Binnen deze categorie bedrijven zijn er geringe consequenties op het gebied van veiligheid te verwachten.
Ureninzet	ongeveer 1000 uur op jaarbasis (op basis van de aanwezige inrichtingen en de kengetallen uit het verleden is de ureninzet voor zo’n 65 zaken)
Begroting	Passend in huidige begroting
Scenario 2	Pro-actieve houding en actieve naleving van alle milieu-activiteiten aan de Wet milieubeheer. Bij alle categorie 1 en 2 vindt conform de reguliere afspraken vanuit het verleden toezicht en handhaving plaats.
Ureninzet	Toename van 6000 uur (een toename van ruim 400 bedrijven per jaar met ten minste 15 uur per zaak)
Begroting	ruim 4,5 fte extra

5. Bestemmingsplannen, strijdig gebruik en illegale bouw

Beschrijving	Ieder bestemmingsplan kent vele voorschriften op basis waarvan handhaving benodigd of gewenst kan zijn. Het betreft dan, soms zeer gedetailleerde, voorschriften/beperkingen met betrekking tot de omvang van het bebouwingsoppervlak, de hoogte, de voorgevelrooilijnen en het gebruik. Om te voorkomen dat bij iedere mogelijke overtreding handhavend moet worden opgetreden is een prioriteitenladder ontwikkeld om het dagelijkse aanbod van overtredingen te prioriteren in de aanpak. Idealiter zouden wellicht alle nieuwe bestemmingsplannen gedetailleerd worden gehandhaafd, maar gelet op de vele voorschriften wordt hieraan in beginsel programmamatisch en steekproefsgewijs invulling gegeven.
Projectleider/ eigenaar	HBO

Scenario 1 (actualiteit)	Alleen activiteiten indien er sprake is van gevaarlijke situaties, en genoeg punten op grond van het toepassen prioriteitenladder. Grotendeels is binnen deze aanpak het “piepsysteem” of het “wachten op klachten” leidend voor een niet actieve houding van de gemeente. De wens om meer ervaring op te doen in een meer systematische aanpak, zodat achterstanden minder snel optreden, is nadrukkelijk aanwezig. Met name door integraal toezicht in de gebruiksfase zullen overtredingen van het bestemmingsplan sneller zichtbaar zijn.
Ureninzet	Ongeveer 4000 uur op jaarbasis
Begroting	Passend in begroting
Scenario 2	Het al dan niet handhaven op basis van scenario 1 zou idealiter op termijn moeten leiden tot een meer gestructureerde aanpak. Er kan ook gekozen worden om bij alle controles, projectcontroles, klachten en meldingen te toetsen aan het bestemmingsplan.
Ureninzet	Toename van 7500 uur (ten minste 5 uur per plan, op jaarbasis ongeveer 1500)
Begroting	Ruim 5,5 fte extra

5a. Westelijk Tuinbouwgebied

Beschrijving	Voor het Westelijk Tuinbouwgebied is in de afgelopen jaren regelmatig aandacht gevraagd voor handhaving. Het betreft voornamelijk handhaving op grond van het bestemmingsplan en de Woningwet. Bestuurlijk is reeds gekozen om via “going concern” de aandacht op dit gebied gestructureerd vorm en inhoud te geven.
Projectleider/ eigenaar	HBO
Scenario 1 (actualiteit)	Indien de zaak <u>niet</u> gehinderd wordt door het beroep bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in verband met het nieuwe bestemmingsplan wordt de handhaving in gang gezet. Door deze zaken gezamenlijk aan te pakken en een jurist (binnen de reguliere afspraken) voor beperkte tijd extra in te zetten is de zaak in gang gezet. De verwachting is dat veel procedures gevoerd moeten worden. De spin off van deze aanpak schatten we echter groot in, zo ook de preventieve werking die hiermee gepaard gaat.
Ureninzet	ongeveer 700 uur op jaarbasis
Begroting	Passend in begroting
Scenario 2	Alles direct meenemen, aanschrijven en juridisch vertalen in besluiten. Dit los van de afweging of reeds hetzelfde geschil op dezelfde gronden maar vanwege een ander kader (het bestemmingsplan) bij de bestuursrechter ligt.
Ureninzet	Toename van 800 uur (verhoging inzet op toezicht en handhaving met ongeveer 80 uur per plan)
Begroting	Ruim 0,7 fte extra

5b. Woningen Waarderpolder	
Beschrijving	Op dit moment zijn door ons 130 illegale woningen geconstateerd in de Waarderpolder.
Projectleider/ eigenaar	HBO
Scenario 1 (actualiteit)	Op basis van beschikbare uren kunnen maximaal 5 woningen en 2 detailhandelbedrijven worden aangeschreven en aangepakt. Projecten op deze manier kleinschalig en in beperkte omvang aanpakken heeft niet alleen grote nadelen met betrekking tot effectiviteit van de handhaving zelf, maar ook voor de geloofwaardigheid van en rond die aanpak. Ook is de uitstraling naar andere (potentiële) overtreders niet zichtbaar te noemen, en is het dweilen met de kraan open.
Ureninzet	ongeveer 600 uur op jaarbasis
Begroting	Passend in begroting
Scenario 2	Om alle illegale woningen aan te pakken, door middel van waarschuwingsbrieven en feitelijke aanschrijving, is veel meer capaciteit nodig. De verwachting is dat veel procedures gevoerd moeten worden. De spin off van deze aanpak schatten we groot in, zo ook de preventieve werking die hiermee gepaard gaat. Deze aanpak zal wel ondersteund moeten worden door een goed communicatietraject en eenduidig en krachtig beleid.
Ureninzet	Een toename van 15.000 uur in totaal (een aanpak van ongeveer 115 uur per plan)
Begroting	4 fte extra voor een termijn van, naar inschatting, 3 jaar. (De tijdelijke personeelskosten met toepassing van een taskforce zouden wellicht gedekt kunnen worden uit de grondexploitatie van de Waarderpolder.)

5c. Woonwagenlocaties (wwl)	
Beschrijving	Op grond van de nota woonwagenbeleid Haarlem 2004 –2008, de bestaande stuurgroep binnen de gemeente, ervaringen op het gebied van handhaving in het verleden wordt op de 11 woonwagenlocaties periodiek toezicht gehouden.
Projectleider/ eigenaar	HBO
Scenario 1 (actualiteit)	Jaarlijks maximaal twee woonwagenlocaties (de tweede start nadat de eerste in een afrondend stadium is). Zij worden gecontroleerd (toezicht en handhaving) in samenwerking met onze externe partners. Het feit dat onze externe partners (politie, belastingdienst) meer wwl's per jaar in hun regulier beschikbare capaciteit niet op kunnen nemen, is deze aanpak op termijn consistent, werkbaar en behapbaar. Bij excessen wordt er natuurlijk wel direct opgetreden.
Ureninzet	ongeveer 950 uur op jaarbasis

Begroting	Passend in begroting
Scenario 2	Alle locaties in korte tijd onder handen nemen en controleren (toezicht en handhaving) op illegale bouw, dit zo mogelijk in samenhang met onze partners. Dit lijkt door middel van een grootschalige aanpak een voorstelbare projectaanpak, maar gelet op de wens om deze ww1's integraal en op een breed spectrum te beoordelen, is een zekere mate van spreiding meer aan te bevelen.
Ureninzet	Een toename van 5.500 uur (verhoging van de inzet op toezicht en handhaving met ongeveer 500 uur per locatie).
Begroting	Ruim 4 fte extra

5d. Waarderhaven

Beschrijving	Gelet op het feit dat hier de besluitvorming nog niet rond is, is geen scenario-aanpak opgesteld..
Projectleider/ eigenaar	HBO
Scenario 1 (actualiteit)	
Ureninzet	
Begroting	
Scenario 2	
Ureninzet	
Begroting	

6. Bestaande woningkwaliteit / illegale onderhuur / woonfraude

Beschrijving	Op het gebied van woningkwaliteit sec maar ook het aanwezig zijn van overlast vanuit de bewoners naar de omgeving (bij woonfraude en illegale onderhuur) zijn aspecten waarbij de gemeente samenwerkt in voorkomende zaken met de woningbouwcorporaties. Ervaringen en 'good practices' door de woningbouwcorporaties bij de aanpak van illegale woonactiviteiten bij hun bewoners worden zo mogelijk meegenomen in onze werkwijze en aanpak.
Projectleider/ eigenaar	HBO
Scenario 1 (actualiteit)	Beperkte activiteiten, tenzij gevaarlijke situaties (meestal in relatie tot woonfraude). Landelijk is er geen enkele gemeente die de bestaande woningkwaliteit actief toetst aan het Bouwbesluit.
Ureninzet	ongeveer 1000 uur op jaarbasis
Begroting	Passend in begroting
Scenario 2	Meenemen op het moment dat er een reguliere bouwvergunning wordt verleend en uitgevoerd. Een nog grotere inzet, om bij alle bestaande woningen (bij een woningvoorraad van ongeveer 70.000 woningen) gestructureerd een controle uit te voeren, achten

	wij niet reëel.
Ureninzet	Een toename van 1500 uur (verhoging van de inzet op toezicht en handhaving bij reguliere bouwvergunningen met ongeveer 5 uur per reguliere bouwvergunning, op jaarbasis ongeveer 300)
Begroting	ruim 1 fte extra

Financiële consequenties scenario 1 en scenario 2

	Scenario 1	Scenario 2	
1. Annexatie	Dekking in de begroting	€ 80.000 incidenteel	2009
2. Vergunningsvrij bouwen	Dekking in de begroting	€ 165.000 structureel	Vanaf 2009
3. Lichte bouwvergunningen	Dekking in de begroting	€ 192.500 structureel	Vanaf 2009
4. Inrichtingen in de categorie 1 en 2 bij de Wet milieubeheer	Dekking in de begroting	€ 247.500 structureel	Vanaf 2009
5. Handhaving op bestemmingsplannen, strijdig gebruik en illegale bouw	Dekking in de begroting voor alle speerpunten		
• Westelijk Tuinbouwgebied • Woningen / detailhandel Waarderpolder • Waarderhaven • Woonwagenlocaties		€ 38.500 structureel € 660.000 incidenteel ²² nog niet bekend € 660.000 incidenteel	Vanaf 2009 2009 2009
6. Bestaande woningkwaliteit / illegale onderhuur, woonfraude	Dekking in de begroting	€ 55.000 structureel	Vanaf 2009
Totaal structureel	Dekking in de begroting	€ 698.500 extra	Vanaf 2009
Totaal incidenteel	Dekking in de begroting	€ 1.400. 000 extra	

Voor de uitvoering van scenario 2 zijn in financiële en personele zin geen middelen beschikbaar in de begroting.

²² € 220 000 voor de jaren 2009-2011